

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 25. oktober 2019

Sag [REDACTED]

A [REDACTED] A/S

B [REDACTED]
[REDACTED]

og

C [REDACTED]
[REDACTED]

D [REDACTED]
[REDACTED]

mod

E [REDACTED]

F [REDACTED]
[REDACTED]

og

G [REDACTED] A/S

H [REDACTED]
[REDACTED]

og

I [REDACTED] A/S

J [REDACTED]
[REDACTED]

og

K [REDACTED]
[REDACTED]

L [REDACTED]
[REDACTED]

og

Sag [REDACTED]

M [REDACTED] A/S

N [REDACTED]
[REDACTED]

mod

E [REDACTED]

F [REDACTED]
[REDACTED]

og

G [REDACTED] A/S

H [REDACTED]
[REDACTED]

og

I [REDACTED] A/S

J [REDACTED]
[REDACTED]

og

K [REDACTED]
[REDACTED]

L [REDACTED]
[REDACTED]

Sagens baggrund og parternes påstande

Disse sager, der er behandlet sammen og er anlagt henholdsvis den 30. maj 2017 og den 7. juli 2017, vedrører erstatningskrav for omfattende brandskader på bygninger og løsøre som følge af brande, der opstod den 9. juli 2014 i C [REDACTED], D [REDACTED], og på ejendommen O [REDACTED]
[REDACTED]

Vedrørende [REDACTED]

A [REDACTED] A/S [REDACTED] har nedlagt påstand om, at de sagsøgte tilpligtes in solidum at betale 44.542.339,02 kr. til A [REDACTED] [REDACTED] med tillæg af procesrente af 42.317.373,70 kr. fra den 4. oktober 2015 og af 2.224.965,32 kr. fra sagens anlæg til betaling sker.

C [REDACTED] [REDACTED] har nedlagt påstand om, at de sagsøgte tilpligtes in solidum at betale 5.787 kr. til C [REDACTED] med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

E [REDACTED] har nedlagt påstand om frifindelse.

G [REDACTED] A/S [REDACTED] har nedlagt påstand om frifindelse.

I [REDACTED] A/S [REDACTED] har nedlagt påstand om frifindelse.

K [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] har nedlagt påstand om frifindelse.

*

E [REDACTED] har over for G [REDACTED], I [REDACTED] og K [REDACTED] nedlagt påstand om, at de principalt solidarisk, subsidiært pro rata, skal friholde E [REDACTED] [REDACTED] for ethvert beløb, herunder renter og sagsomkostninger, som retten måtte dømme E [REDACTED] til at betale til A [REDACTED] og C [REDACTED]

█, I █ og K █ har heroverfor nedlagt påstand om frifindelse.

*

G █ har over for E █, I █ og K █ nedlagt påstand om friholdelse for ethvert krav, inklusive renter og omkostninger, som G █ måtte blive tilpligtet at betale til A █ og/eller C █

E █, I █ og K █ har heroverfor nedlagt påstand om frifindelse.

*

I █ har over for E █, G █ og K █ nedlagt påstand om, at de in solidum, subsidiært alternativt, tilpligtes at friholde I █ for ethvert krav, inklusive renter og sagsomkostninger, som I █ måtte blive pålagt at betale til A █ og C █

E █, G █ og K █ har heroverfor nedlagt påstand om frifindelse.

Vedrørende █

M █ A/S █ har nedlagt påstand om, at de sagsøgte in solidum, alternativt hver især, tilpligtes at betale 2.134.562,23 kr., subsidiært et efter rettens skøn fastsat mindre beløb, med tillæg af procesrente fra sagens anlæg, indtil betaling sker.

E █ har nedlagt påstand om frifindelse.

G █ har nedlagt påstand om frifindelse.

I █ har nedlagt påstand om frifindelse.

K █ har nedlagt påstand om frifindelse.

*

E █ har over for G █, I █ og K █ nedlagt påstand om, at de principalt solidarisk, subsidiært pro rata, skal friholde E █ for ethvert beløb, herunder renter og sagsomkostninger, som retten måtte dømme E █ til at betale til M █

G █, I █ og K █ har heroverfor nedlagt påstand om frifindelse.

*

G [redacted] har over for E [redacted], I [redacted] og K [redacted] nedlagt påstand om friholdelse for ethvert krav, herunder renter og omkostninger, som G [redacted] måtte blive tilpligtet at betale til M [redacted].

E [redacted] I [redacted] og K [redacted] har heroverfor nedlagt påstand om frifindelse.

*

I [redacted] har nedlagt påstand om, at E [redacted], G [redacted] og K [redacted] tilpligtes in solidum, subsidiært alternativt, at friholde I [redacted] for ethvert krav, inklusive renter og sagsomkostninger, som I [redacted] måtte blive pålagt at betale til M [redacted].

E [redacted], G [redacted] og K [redacted] har heroverfor nedlagt påstand om frifindelse.

Oplysningerne i sagen

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 3.

Kontraktindgåelsen

E [redacted] iværksatte ved udbudsbrev af 30. september 2013 en energirenovringsentreprise, et såkaldt ESCO-projekt, hvor et antal private virksomheder, ESCO-leverandører, blev opfordret til at afgive tilbud på at energirenovere 28 ejendomme i E [redacted]. E [redacted] havde antaget P [redacted] som rådgiver i udbudsfasen.

Med udbudsbrevet fulgte blandt andet en ydelsesbeskrivelse med en angivelse af ESCO-leverandørens ydelser, hvoraf fremgår blandt andet, at ESCO-leverandøren i entreprisefasen forestår detailprojektering og udførelse af opgaven, ligesom ESCO-leverandøren forestår varetagelsen af bygherrens forpligtelser vedrørende sikkerhedskoordinering, herunder udarbejdelse og ajourføring af plan for sikkerhed og sundhed.

Under udbudsprocessen blev der udvekslet oplysninger mellem E [redacted] og de bydende virksomheder, og af memo af 4. oktober 2013 fra P [redacted] fremgår, at bygningstegninger kan indhentes via det elektroniske byggesagsarkiv.

Der blev endvidere fra de bydende virksomheders side rejst en række spørgsmål til udbudsmaterialet, som blev besvaret af P [redacted] i en række rettelsesblade.

Af rettelsesblad af 15. november 2013 fremgår blandt andet:

"

22.

ABT:

§ 8. Forsikring

Spørgsmål 7:

Tegner og betaler bygherren en all-risk entreprisforsikring – og er ESCO leverandøren og dennes fag/underentreprenører medforsikret?

I medfør af ESCO aftalens pkt. 14 er ESCO-leverandøren og dennes underentreprenører forpligtet til at tegne sædvanlig ansvarsforsikring, der dækker både projektering, rådgivning og udførelse i analyse- og udførelsesfasen (fase 1 og 2). Forsikringen skal dække faserne indtil 5 år efter aflevering af byggeriet.

Bygherre tegner sædvanlig brand- og stormskade, jf. ABT § 8

..."

G■ vandt udbuddet og indgik den 7. april 2014 ESCO-aftale med E■. Af aftalen fremgår blandt andet, at ESCO-leverandøren og dennes underentreprenører er forpligtet til at tegne sædvanlig ansvarsforsikring, der dækker ESCO-leverandørens ansvar. Det fremgår endvidere, at rettelsesbladene fra udbudsprocessen var en del af parternes aftalegrundlag.

Ved e-mail af 7. april 2014 fra Q■, G■, til R■, E■ fremsendtes tre forsikringscertifikater, herunder dokumentation for, at G■ havde tegnet sædvanlig erhvervsansvarsforsikring for ESCO-projektet.

Ved brev af 18. juni 2014 fremsendte I■ et tilbud til G■ om udskiftning af ventilationsanlægget, og af det medfølgende såkaldte entreprisegrænseskema fremgår, at fundamenter til aggregater samt levering og montering af taggenemføringer var omfattet af I■'s entreprise.

I■ antog K■ til at opskære fire huller i taget, hvor stålbenene til en bærende stålkonstruktion til ventilationsanlægget skulle monteres. Der foreligger ikke et skriftligt aftalegrundlag mellem I■ og K■.

Af Plan for Sikkerhed og Sundhed af 22. maj 2014, som G■ har udarbejdet, fremgår blandt andet:

" 2. SÆRLIGT FARLIGT ARBEJDE

Ved aktiviteter, der karakteriseres som "Særlig farligt arbejde" skal den pågældende entreprenør gennemføre en risikovurdering og udarbejde en APV for arbejdets udførelse.

Kopi af APV'en skal afleveres til byggeledelsen.

2.1 Risici ved eksisterende forhold.

Der er identificeret følgende særlige risici på arealet:

- Nedbrydning
- PCB - holdige byggematerialer ??
- Bly i maling hvor ventilation skal gennem mur ??
- Besværlige redningsmuligheder ved arbejder i skunk/tagrum ??

2.2 Særlige risici i byggeperioden.

Følgende arbejder indebærer særlige risici:

- Kvarts- og mineralstøv i forbindelse med isoleringsarbejder. ??
- Nedstyrtningsfare for personer og materialer ved faldhøjde over 5 meter ??
- Stilladsarbejder ??
- Tagarbejder. ??

2.3 Forebyggende handlinger mod særlige risici

Den enkelte fagentreprenør (arbejdsgiver) skal beskrive og gennemføre konkrete handlinger for at fjerne/minimere ovennævnte risici i afsnit 2.2 og 2.3.
..."

Det fremgår endvidere af planen, at der er udarbejdet sikkerhedsfolder og eventuelt beredskabsplan for blandt andet tilfælde af brand, og at nødtelefon, førstehjælpsudstyr og pulverslukkere forefindes i blandt andet G■■■■'s kontorbvogn.

C■■■■

C■■■■ er et andelsselskab med begrænset ansvar (a.m.b.a.) og består af en række bygninger, der er opført på forskellige tidspunkter, og som løbende er sammenbygget.

I 1988 blev der gennemført en tagrenovering, hvor det flade tag over cafeteria, køkken og selskabslokale blev udskiftet med et eternittag. Eternittaget stødte op til idrætshallens tag, hvorved der opstod et hulrum, den såkaldte "ingeniørgang", over cafeteriaet og foyeren.

C■■■■ forespurgte den daværende S■■■■, om tagrenoveringen krævede byggetilladelse, og af S■■■■ besvarelse af 20. juli 1988 til C■■■■ fremgår blandt andet:

"Renovering af taget over cafeteria, køkken og selskabslokaler kræver ingen byggetilladelse.

Det forudsættes at de brandtekniske krav der blev stillet ved byggeriet, ikke bliver forringet og at tagdækningen er brandmæssig egnet efter DS 1063.1 samt at bygningskonstruktioner og dimensioner er udført på grundlag af T■■■■'s normer for bygningskonstruktioner.

..."

I 1992 blev det besluttet at isolere taget på C■■■■ og den 4. sep-

tember 1992 meddelte S [REDACTED] byggetilladelse hertil.

Branden i C [REDACTED]

Den 9. juli 2014 kl. 17.43 indgik der en anmeldelse til politi og brandvæsen om branden i C [REDACTED], og af udrykningsrapporten fremgår blandt andet:

”Hændelsens tyngde er i og omkring ”fordelingsområdet” mellem haller og svømmehal samt kantine og bagvedliggende forsamlingslokale. Disse faciliteter er total-skadet. [...] Branden her skyldes spredning fra den indledende tagbrand – formentlig primært via ovenlysvinduer subsidiært ventilationsanlæg og -rør.

Herfra er sket en hvis brandspredning og -påvirkning til/i lille og store hal, ligesom svømmehallen er blevet røg- og sodskadet.

...

Det må lægges til grund, at branden er opstået i forbindelse med varmt arbejde [...], således at anstiftelsen er sket ved påsvejsning af tagpap.
...”

K [REDACTED] blev afhørt af politiet den 9. juli 2014. Af afhøringsrapporten fremgår blandt andet:

”Afhørte forklarede, at han i dag i forbindelse med renovation af taget på C [REDACTED] [REDACTED] havde skåret noget tagpap op, idet han skulle ned til den underliggende beton, der var bærende.

Afhørte forklarede, at der mellem betonen og tagpappen var isoleret med flamingo.

Afhørte satte efterfølgende tagpappet fast ved brug af en brænder, og da han var færdig med at montere pladen, opdagede han, at der var let røgdannelse ved et af hjørnerne. Afhørte fjernede tagpappet, hvorefter han forsøgte at kvæle røgen ved at presse tagpappet mod røgen. Da dette ikke virkede, kastede afhørte en medbragt spand vand på stedet, hvor røgen kom fra. Afhørte løb herefter for at hente mere vand, og da han kom tilbage var der flammer i den underliggende flamingo, hvorfor afhørte vurderede, at han ikke kunne slukke ilden på egen hånd.

...”

Af en redegørelse af 10. juli 2014 udarbejdet af U [REDACTED] fra I [REDACTED] til G [REDACTED] fremgår blandt andet:

”Kl. 11.00. Der afholdes sikkerhedsmøde af G [REDACTED] med deltagelse disses entreprenører (I [REDACTED] og V [REDACTED]) samt Bygherren, dennes Rådgiver og entreprenør på vandbehandlingsanlægget.

Forholdende omkring Bygherrens brug af opløsningsmidler i kælder medvirker at alle andre, end bygherrens entreprenør og rådgiver, forbydes adgang til kælder. Der meddeles, at arbejder på tag kan udføres.

Kl. 11.30. Der afholdes byggemøde af G [REDACTED] med deltagelse disses entreprenører (I [REDACTED] og V [REDACTED]) samt Bygherren dennes Rådgiver og entreprenør på vandbehandlingsanlægget.

Kl. 13.00. I s underentreprenør K og U fra I gennemgår bygningen før hultagning i tag for at orientere sig om bærende vægge, brandadskillelser mv. Der udføres boring af søgehuller. Det konstateres at adskillelsen mellem tag og underliggende bygning består af beton og dermed er en brandsikker adskillelse.

Kl. 13.30. Der etableres hul i tag i mellembygning op mod svømmehal. Efter hultagning inspiceres forholdene af G W og I U samt K . Det aftales at arbejdet med etablering af yderligere tre huller indenfor 12 m2 fortsættes.

Kl. 15.00. I U forlader C . K fortsætter arbejdet.

Kl. 16.15. K kontakter U og oplyser at der er meget kondens i taget ved de to sidste huller. U beder K kontakte G på pladsen.

Kl. 17.00. K påbegynder interimslukning af de 4 stk huller i tag.

Kl. 17.30. Interimslukning er foretaget og K foretager KS af arbejdet som brandvagt.

Kl. 17.30. K konstaterer brun røgudvikling ved det sidst lukkede hul da der løftes i tagpap. Interimslukning rives af og der konstateres åben ild. K forsøger at bekæmpe ilden med 25 liter vand fra brandkar der er etableret i forbindelse med arbejdet. Dette lykkes ikke.

Kl. 17.39. K kontakter U og beder ham alarmere brand og redning, da han skal have evakueret bygningen.

Kl. 17.40. kontakter U alarmcentralen der efter lidt ventetid stiller ham videre til en anden alarmcentral da U befinder sig i .

Kl. 17.43 er brand og politi alarmeret.
..."

Af en udateret redegørelse, som W fra G har udarbejdet, fremgår blandt andet:

"Da jeg ankommer til pladsen, parkerer jeg på D og ser U fra I, som står sammen med tagdækkeren K, som jeg begge havde gået på taget med tidligere på dagen, hvor det blæste en del.

Vi skulle have åbnet taget for at montere stål til et ventilationsanlæg om torsdagen. Vi aftalte, at når K havde åbnet taget i de aftalte 4 punkter (2 ved brandkarm og 2 midt på tag), skulle han interimslukke hullerne for at sikre mod vandindtrængen.

...

K virker så chokeret, at han dårligt kan sige nej. Han sidder heldigvis mellem to ambulancefolk.

Ks kammerat står også ved ham. X, som er kommet til lidt før mig og U og jeg stiller os lidt væk fra K for at tale sammen. U fortæller, at han og K har talt med politiet tidligere på aftenen og fortalt hvad

der er sket. K [redacted] havde fortalt, at blæsten havde drillet hans arbejde og brænderen var blæst ud et par gange for ham. På et tidspunkt var der sket en overtænding som sammen med blæsten gjorde, at taget var antændt. Han havde forsøgt at slukke ilden med 25 liter vand, men det var ikke nok. Da han løb ned efter mere vand så han, at ilden var for omfattende til at han kunne gøre noget. Han løb derfor i kælderen og alarmerede de håndværkere der gik og lavede vandbehandlingstanke og fik dem ud. Så ringede han til U [redacted] som alarmerede 112.

...

Jeg fortæller om den ”ingeniørgang” der løber langs taget hele vejen ned gennem hallen. Det er her de har problemer med, at ilden bliver ved med at blusse op. Jeg hører at de har problemer med at skaffe vand og at der er kommet to 5000 liters biler til stedet, men at den ene kort tid efter bliver taget fra til det brændende stråttækte hus længere ned af vejen.

...”

Om vejrforholdene den 9. juli 2014 fremgår af Vejr- og Klimadata fra DMI fra målelokaliteten Y [redacted], at det mellem kl. 16 og 17 blæste med 9,8 m/s i middelhastighed og 17,5 m/s i højeste hastighed, hvilket ifølge DMI’s vindstyrketabel betegnes som jævn vind, og at det mellem kl. 17 og 18 blæste med 8,4 m/s i middelhastighed og 14,9 m/s i højeste hastighed, hvilket betegnes som let vind.

Af udskrift fra Krak fremgår, at ejendommen O [redacted] ligger ikke over 150 meter øst for C [redacted]

Der blev den 27. august 2014 afholdt en fælles besigtigelse af C [redacted] med deltagelse af blandt andre R [redacted] fra [redacted], Q [redacted] fra G [redacted], U [redacted] fra I [redacted], K [redacted] Z [redacted] fra Dansk Brand- og Sikringsteknisk Institut (herefter DBI) og Ø [redacted] fra C [redacted]. Af udkast til referat fra besigtigelsen fremgår blandt an- det:

”Den 9. juli skal taget åbnes 4 steder ved at skære hul. Til dette arbejde har I [redacted] A/S hyret K [redacted] ved K [redacted] Skærearbejdet foretages med bajonetsav.

U [redacted] oplyser, at der er tvivl om skellet mellem svømmehallen og omklædningsrummet. Det vurderes sammen med G [redacted], at det hele ser fornuftigt ud og man påbegynder udskæring med bajonetsav til den bærende konstruktion. Der skæres 500x500, og det ses, at stålben stadig står der. Det er K [redacted], der foretager skærearbejdet.

G [redacted] ved W [redacted] og I [redacted] A/S ved U [redacted] og K [redacted] ser på den første udskæring af taget og der tages fotos heraf af W [redacted]. Dette foto vedlægges i vedhæftet fil. Det vurderes af parterne, at forholdene er i orden og K [redacted] skærer op til de øvrige tre steder, hvor ventilationen dagen efter skal fastgøres.

Ventilationsanlægget skal leveres den 10. juli og monteres derefter.

K [redacted] konstaterer væske i en af de åbne tagstykker, der er taget op. Dette undrer K [redacted], da flamingo normalt er vandafvisende. K [redacted] kontakter W [redacted] men kan ikke komme igennem pr. telefon, men lægger i stedet besked herom og går videre med interimslukning med påsvejsning af tagpap.

Til væske i eps-isoleringen nævner Å [redacted] fra DBI, at vand/kondens i eps-isolering er ganske normalt og særligt sædvanligt er det, at der optages fugt i isoleringen, der her ligger oven over svømmehal og til omklædningsrum og dermed er omgivet af fugtige miljø, som en svømmehal må siges at være.

K [redacted] skærer med bajonetsav op til hullerne til ventilationsanlæggets efterfølgende placering, og lukker det igen midlertidig med tagpap for at sikre mod regn.

Det nævnes af DBI, at den midlertidige lukning med tagpap ikke er den mest hensigtsmæssige måde at foretage midlertidig lukning på og særligt med svejsning af tagpap udgør en forøget risiko, da svejsningen foregår over en åben konstruktion. Det nævnes, at koldklæbning i stedet kunne anvendes.

Dertil er der indvendinger fra bla Q [redacted], der nævner, at koldklæbning på eksisterende tagpap ikke er mulig, og fastholder at lukning med svejsning af tagpap er en håndværksmæssig korrekt måde at foretage midlertidig lukning af tagkonstruktionen på.

AA [redacted] nævner, at lukning med en presenning ikke er håndværksmæssig forsvarlig, idet vand fx i tilfælde af skybrud vil kunne løbe under presenningen og ned i den åbne tagkonstruktion.

Å [redacted] udtaler, at påsvejsning med tagpap udgør en særlig fare på grund af det brandfarlige underlag og at tagkonstruktionen er direkte åben med de opskæringer der er.

K [redacted] fortæller, at den sidste åbning omkring skellet til svømmehallen hele vejen igennem har været besværlig. Den pågældende åbning har været svær at skære igennem og er skåret igennem af flere omgange og denne volder også problemer under interimslukningen. Det er det sidste hul, der lukkes. Lige efter lukningen konstateres brun røg fra den sidste lukning, og K [redacted] åbner op for tagpappen og endnu mere røg kommer. De ca. 30-40 liter vand, der står i en spand pøses på, men uden nærmere effekt. Derefter forsøger K [redacted] at kvæle ilden med overskydende tagpap, der ligger på taget ved at trykke resten af tagpappen ind i hullet. Dette må opgives, og K [redacted] løber efter mere vand, men må opgive at komme op på taget igen på grund af den kraftige røgudvikling og løber i stedet ned i kælderen for at advare mændene, der arbejder i kælderen med vandkvalitetssikring. Derefter ringer K [redacted] til U [redacted] fra I [redacted] A/S, der kontakter brandvæsen.

Der spørges ind til, om der foreligger en arbejdsbeskrivelse for det pågældende arbejde, det skulle udføres på taget, der svares ikke ganske klart herpå, hverken fra G [redacted] eller I [redacted] A/S eller K [redacted]. Det oplyses, at der ikke foreligger en detaljeret arbejdsplan!

K [redacted] oplyser, at der er en nedgang fra taget – denne ligger i vindretningen. Han har båret vand op på taget ad flere omgange, og at der skulle være omkring 30-40 liter i en stor spand. K [redacted] har ikke modtaget uddannelse i tagdækning eller kender til reglerne om varmt arbejde. Han har arbejdet i forsvaret og er sidemandsoplært fra andre tagdækkere om svejsning af tagpap og har arbejdet

som selvstændig i omkring 9 år.

Der er ikke udarbejdet aftaleblanket for udførelse af varmt arbejde, og K [REDACTED] kender ikke til denne aftale.

Omkring tætning af taget, spørges der ind til, hvem der har instrueret K [REDACTED] herom. Dertil konstateres, at der er tradition for lukning af tag med tagpap og at det er håndværksmæssig korrekt lukning af tag for at undgå vandindtrængning. ...”

Af DBI's notat af 1. september 2014, som er udarbejdet af AL [REDACTED] og Å [REDACTED], fremgår blandt andet:

”Konklusion

På dagen for branden havde den udførende håndværker åbnet op i tagkonstruktionen over C [REDACTED] svømmehal, hvis yderste lag bestod af tagpap og brandbar isolering af typen EPS.

Efter at havde åbnet op i tagkonstruktionen, blev hullerne lukket med en interimslukning for at hindre, at regnvand ikke ville trænge ind i tagkonstruktionen.

Interimslukningen bestod af baner af tagpap der blev svejst til den eksisterende tagdækning under anvendelse af gasbrænder med åben flamme. Den udførende tagdækker har forklaret, at det var umiddelbart efter afslutningen af dette arbejde, at han opdagede branden.

DBI vurderer, at det arbejde der blev udført på dagen for branden ikke er i overensstemmelse med DBI vejledning 10, del 1 og del 2, varmt arbejde.

DBI vejledning 10 afviges på følgende områder:

- Hvor der var åbnet op til en tagkonstruktion indeholdende brandbare materialer, blev åbninger og fuger i underlaget og tilstødende kanter/flader ikke sikret mod flammegennemgang til bagvedliggende brandbare materialer, før der blev svejst med en gasbrænder med åben flamme.
- Det omfang af slukningsmateriel der er beskrevet som nødvendig i DBI vejledning 10, var ikke medbragt på arbejdsstedet.
- Fra arbejdsstedet på taget var det ikke to af hinanden uafhængige flugtvejsmuligheder, helt til terræn i det fri.
- Der var ikke indgået skriftlig aftale om udførelse af varmt arbejde.
- Den udførende er ikke uddannet i sikkerhedsbestemmelserne for varmt arbejde. ...”

Af DBI's notat af samme dato vedrørende brandspredning for branden i C [REDACTED] e fremgår blandt andet:

”Konklusion

På baggrund af besigtigelse af bygningen, og ud fra sagens bilag, ses at branden er startet i bygningens tagkonstruktion over svømmehallen. Fra taget over svømmehallen har branden spredt sig i vindens retning, ved en brand der primært har spredt sig i tagets isolering, tagdækningen af tagpap og tagkonstruktionens trækonstruktioner.

Hvor tagisoleringen var af ubrændbare isoleringsmaterialer, ses at brandspredningen i taget er aftaget og standset.

Det ses, at branden har spredt sig til taget over idrætshallen gennem hulrum i tagkonstruktionen over en mellembygning mellem idrætshallen og den øvrige del af bebyggelsen. Brandspredningen har været mulig, da tagkonstruktionen over mellembygningen og idrætshallen sandsynligvis har været opbygget uden en forsvarlig brandmæssig adskillelse.

Den samlede bebyggelse har været opdelt brandmæssigt i forbindelse med de forskellige udvidelser, som mellem idrætshallen og den øvrige del af bebyggelsen. Det er dog sandsynligt, at denne brandmæssige opdeling ikke har været respekteret i forbindelse med senere udvidelser og ombygninger.

...”

Der har til brug for sagen været foretaget syn og skøn ved civilingeniør AB [REDACTED] og civilingeniør, ph.d., AC [REDACTED]. Af udateret skønserklæring fra 2016 ([REDACTED]) fremgår blandt andet:

”Spørgsmål G [REDACTED] E

Var det på tidspunktet for isoleringens oplægning sædvanligt eller et krav, at taget blev sektioneret af hensyn til en eventuel brands udbredelse?

Hvorledes skete dette i så fald i praksis?

Svar

I hele bygningens levetid og således også på tidspunktet for isoleringens oplægning var det et krav, at bygningen blev sektioneret i henhold til maksimale tilladelige sektionstørrelser. En sektionsvæg skulle overholde krav til brandmodstandsevne på BS 60 (daværende klassebetegnelse). Og en BS-væg måtte ikke indeholde brændbart materiale. En sektionsvæg blev normalt udført i enten murværk eller beton.

Spørgsmål G [REDACTED] F

Var den i spørgsmål G [REDACTED] E nævnte eventuelle sektionering foretaget på den pågældende ejendom, jf. blandt andet bilag G [REDACTED] F og bilag, side 26?

Svar

I den pågældende ejendom var der forsøgt lavet en sektioneringsvæg, men den indeholdt brændbart materiale og overholder derfor ikke kravene til en BS 60 konstruktion. Eller sagt på en anden måde, så var der ikke lavet en korrekt brandsektionering.

Spørgsmål G [REDACTED] G

Såfremt spørgsmål F besvares benægtende bedes skønsmanden oplyse, om dette havde betydning for brandens udbredelse og i givet fald i hvilket omfang?

Svar

Dette havde betydning for brandens udbredelse, idet branden relativt let kunne brede sig fra mellembygningen til hallerne (Storehal og Lillehal). En brandsektionsvæg skal kunne modstå brandspredning i én time, hvilket således ville have haft stor betydning for reduktion af brandens udbredelse.

...

Spørgsmål G ■ O

Skønsmanden anmodes om at vurdere om, og i givet fald i hvilket omfang, der ved den foretagne udbedring sker en forbedring af ejendommen i form af forlænget levetid af bygningsdelene.

I givet fald bedes skønsmanden oplyse størrelsen af den forlængede levetid og - i sammenhæng med spørgsmål G ■ M. - skønne værdien af forbedringen, sparet vedligehold mv. og bedst muligt vurdere omfanget heraf, såvel procentuelt som i faktiske tal.

Skønsmanden anmodes om - uafhængigt af forsikringsvilkårene aftalt mellem A ■ ■ ■ ■ ■ og C ■ ■ ■ ■ ■. - at oplyse hvilke bygningsdele der kan genanvendes eller kunne have været genanvendt eventuelt efter reparation, sodafrensning mv.

Svar

Som følge af retableringen udskiftes alle bygningsoverflader og mange skadede bygningsdele med nye, som har en længere levetid end restlevetiden af de ødelagte. Skønsmændene kender ikke i detaljer alle de skadede bygningsdele og deres alder (herunder i hvor stort omfang, der er sket udskiftning eller renovering), og kan derfor ikke lave en opgørelse over den opnåede forbedring. Det skal bemærkes at levetiden for rådhuset ofte anslås til 100 år, levetiden for installationer til 10-20 år, levetiden for overflader til 5-40 år og levetiden for elastiske fuger til 5 år. Der er således betydelige forskelle i forventede levetider afhængigt af bygningsdelen. Det skal bemærkes, at såfremt kun en del af en bygningsdel/-overflade udskiftes, fx en del af tagdækningen, vil det ikke automatisk betyde en forlængelse af levetiden, idet der normalt vil ske udskiftning af hele bygningsdelen/-overfladen når den ældste del skal skiftes/renoveres.

Et forsigtigt skøn er, at der i gennemsnit opnås en forbedring på ca. 30 % for de bygningsdele, installationer og overflader, der udbedres.

...

Spørgsmål T ■ 6

Skønsmændene bedes oplyse, om der i forbindelse med udførelsen af interimslukningen med påbrænding af tagpap var anledning til at udvise særlig agtpågivenhed i forhold til risikoen for brand, idet skønsmændene bedes uddybe besvarelsen.

Svar

Påbrændingen af tagpap foregik med gassvejsning. Det vil sige, med stor varmeeksponering og deraf følgende risiko for at starte en brand. Af den grund skal entreprenøren udvise særlig agtpågivenhed, og af samme grund er DBI's Brandteknisk vejledning 10 om varmt arbejde udarbejdet, og den skal følges.

...

Spørgsmål T ■ 8

Skønsmændene bedes oplyse, om der var det fornødne slukningsmateriel til rådighed på taget i forbindelse med påbrændingen af tagpap.

Svar

Det slukningsmateriel der bør være på taget i forbindelse med "varmt arbejde" er

anført i DBI's Brandteknisk vejledning 10 om varmt arbejde. Ud fra sagens bilag 9 fremgår det, at der alene var ca. 25 l vand til stede til brandslukning. Dette vurderes at være utilstrækkeligt i forhold til at den arbejdsopgave der blev udført, var "varmt arbejde".

Spørgsmål T ■ 9

Skønsmændene bedes oplyse, om det varme arbejde med påbrænding af tagpap blev udført i overensstemmelse med gældende brandtekniske regler og forskrifter, herunder DBI's brandtekniske vejledning 10, del 1 og del 2, varmt arbejde, idet skønsmændene bedes uddybe besvarelsen.

Svar

På baggrund af oplysningerne i sagens bilag 9, kan skønsmændene tilslutte sig konklusionen i notatet om at det arbejde, der blev udført på dagen for branden ikke er i overensstemmelse med Æ ■ s brandtekniske vejledning 10, del 1 og del 2, varmt arbejde.

..."

Af supplerende skønserklæring af 20. august 2017 fremgår blandt andet:

"Spørgsmål G ■. DD2

Er den placering og udformning af ovenlys der fremgår af G ■. H, billede 7, i overensstemmelse med nugældende såvel som dagældende krav og god skik indenfor branchen ?

Svar

Skønsmændene finder det ikke i overensstemmelse med dagældende krav og god skik at montere ovenlys, som er delvis overdækket af et overliggende tag, idet dette vil øge risikoen for brandspredning via ovenlys og tagudhæng.

...

Spørgsmål G ■. JJ

Der henvises til spørgsmål T ■26-T ■41. I forlængelse af disse spørgsmål og henvisningerne heri, specielt til bilag 18, pkt. 2.2., bilag 20 og bilag 21, bedes skønsmændene vurdere, om den oprindeligt krævede brandsektionering (jf. bilag 18, pkt. 2.2.) mellem hal og mellembygning, var intakt efter tagrenoveringen i 1988 og i forlængelse heraf tillige vurdere, om forudsætning for renovering at tag over cafeteria, køkken og selskabslokaler m.v., jf. bilag 21, blev opfyldt, altså om brandsektionsadskillelse mellem hal og mellembygninger stadig var tilstede og intakt efter renoveringen.

Såfremt skønsmændene måtte vurdere, at brandsektionsadskillelsen ikke var intakt efter tagrenoveringen i 1988, bedes skønsmændene tage stilling til, om det i så fald vil være korrekt at antage følgende:

- at tagrenoveringen i 1988 ikke er lovligt udført for så vidt angår brandforhold.

Opmærksomheden henledes i denne forbindelse på DBI-notat, bilag 13, der øverst på side 7 vurderer, at brandsektionsadskillelsen ikke var intakt efter tagrenoveringen.

Svar

Det vurderes, at brandsektionsadskillelsen ikke var intakt efter renoveringen af taget i 1988.

Dette vurderes navnlig ud fra bilag med fotos.

Og heraf konkluderes videre, at tagrenoveringen i 1988 ikke var lovligt udført for så vidt angår brandforhold.

...

Spørgsmål T ■ 39

Det er A ■ og C ■ opfattelse, at skaderne på idrætshallerne (Store Hal og Lille Hal) er forholdsvis begrænsede i forhold til det samlede skadebillede.

Baseret på de foregående besvarelser anmodes skønsmændene om at fremkomme med en uddybende vurdering af, hvilken betydning (om nogen) det ville have haft for skadeomfanget på Store Hal og Lille Hal, hvis der havde været en brandsektioneringsvæg (BS60) i "ingeniørgangen".

Ved besvarelsen bedes skønsmændene fremkomme med et kvalificeret og begrundet skøn, om en brandsektioneringsvæg (BS60) ville have reduceret skadeomfanget på hallerne med;

- Ingen reduktion
- 0-25%
- 25-50%
- 50-75%
- 75-100%

Svar

Det vurderes, at en brandsektioneringsvæg (BS60) ville have reduceret skaderne med ca. 15%. Dette relativt lave tal er vurderet på baggrund af, at skadesomfanget i hallerne ikke var voldsomme, idet brandvæsnet slukningsindsats fik stoppet en yderligere brandspredning i hallerne, så man undgik at Store Hal og Lille Hal udbrændte totalt.

Spørgsmål T ■ 40

Såfremt skønsmændene ikke med nogen grad af sikkerhed kan vurdere den sandsynlige brandpåvirkning af vægkonstruktionen fra ingeniørgangen og ind mod idrætshallen i tid, temperatur eller flammepåvirkning, anmodes skønsmændene om at redegøre uddybende for på hvilket grundlag, skønsmændene ved besvarelsen af henholdsvis [spørgsmål G ■ G](#) og [spørgsmål T ■ 21](#) har kunnet vurdere, at det ville have haft betydning for skadeomfanget på Storehal og Lille hal, hvis der havde været en brandadskillende væg.

Svar

Som også anført under besvarelsen af forrige spørgsmål (T ■ 39) så ville det have haft en vis betydning for skadeomfanget på Store Hal og Lille Hal, hvis der havde været en brandadskillende væg. Dog ikke stor betydning. Årsagen er den, at brandvæsnet fik slukket branden inden den for alvor gjorde skade i de 2 haller. Men skader skete dog, og disse har delvis sin årsag i, at det ikke var en brandadskillende væg, men en væg som i et omfang indgik i branden og var med til at styrke brandens intensitet, og dermed resulterede i øget brandomfang, samlet set. Selve væggen er jo blandt andet kraftigt beskadiget, og det ville en brandsektioneringsvæg i fx mursten ikke have været. Derved er der tale om en betydning for skadeomfanget.

...

Spørgsmål T ■ 47

Under henvisning til billederne fremlagt som [bilag 4](#) (billede 2, 3 og 4) og [bilag 52](#),

anmodes skønsmændene om at oplyse, om det kan konstateres, at branden generelt set er standset ved den nye tagkonstruktion med metalpaneler på idrætshallerne.

Svar

Branden, er overordnet set, standset ved/omkring den nye tagkonstruktion med metalplader på idrætshallerne.

...

Spørgsmål T ■ 56

Som påpeget af skønsmændene ved besvarelsen af spørgsmål G ■ E var det i hele bygningens levetid et krav, at bygningen blev sektioneret i henhold til maksimale tilladelige sektionstørrelser.

Som ligeledes påpeget af skønsmændene ved besvarelsen af spørgsmål T ■ 14, havde brandmyndighederne ikke stillet krav til C ■ om brandsektionering af svømmehallens tag, hvilket derfor heller ikke er sket.

Det er A ■ og C ■ opfattelse, at bygninger med forsamlingslokaler - både efter BR77 og de efterfølgende reglementer - kan opdeles i brandsektioner med et areal op til 2000 m², idet brandmyndigheden i hvert enkelt tilfælde foretager en fornuftsbedømmelse af nødvendigheden af en brandsektionering, hvori også bygningens anvendelse indgår.

Det er endvidere A ■ og C ■ opfattelse, at den brandramte brandsektion mellem mulithallen og svømmehallen har et areal på ca. 2000 m², hvor store dele af brandsektionen består af en svømmehal med vandfyldte svømmebassiner og flisebeklædte gulvarealer, hvorfor brandbelastningen på svømmehallen må anses for at være forholdsvis begrænset.

På trods heraf har skønsmændene ved besvarelsen af spørgsmål I ■ B, litra b) oplyst, at der manglede brandkam eller brandkamserstætning i tagkonstruktionen mellem hallen og mellembygningen, idet skønsmændene dog ikke har foretaget en nærmere redegørelse for gældende regler og normer om opdelingen i brandsektioner eller en målfast opmåling af tagarealet mellem hallen og mellembygningen.

Det er med andre ord ikke muligt at udlede grundlaget for skønsmændenes besvarelse.

Skønsmændene anmodes derfor om at uddybe grundlaget for besvarelsen af spørgsmål I ■ B, litra b), herunder hvor på taget den nævnte brandkam eller brandkamserstætning skulle have været etableret. Skønsmændene bedes oplyse, om de har foretaget en målfast opmåling af de relevante tagarealer, og om skønsmændene har inddraget det faktum, at brandmyndighederne ikke stillede krav til C ■ om brandsektionering af svømmehallens tag.

Svar

Det er muligt, at myndighederne ikke stillede krav til C ■ om brandsektionering af svømmehallens tag. Nogle gange kan en mindre overskridelse af kvadratmeter-reglen (2000 m²) tolereres, og derfor ses dette som en reel mulighed. Skønsmændene har ikke foretaget en målfast opmåling af svømmehallen, men har vurderet ud fra tilgængelige tegninger som oftest er pålidelige og tilstrækkelig nøjagtige (med anførte mål).

Det anerkendes, at man nogle gange kan lave en mindre overskridelse af de ellers præaccepterede størrelser for sektionering, blandt andet ud fra en risikobetragtning

og set ud fra, at en brandsektionering primært udføres for at sikre værdier (og ikke menneskeliv). En opdeling i brandceller, samt gode flugtveje, har derimod sigte på at sikre mennesker.

Skønsmændene er i tvivl om, hvorvidt der i dette spørgsmål er fokus på en eventuel brandsektionering mellem svømmehal og multihal. Herunder gives en kort oversigt over de forskellige bygninger, størrelser og opførelsesår, som måske kan være med til at give et overblik.

Bygning	størrelse (m ²)	opført (årstal)
Klubhus		1968
Store Hal	1183	1971
Lille Hal	570	1973
Svømmehal (inkl. omklædningsrum)	1332	1977
Cafeteria, køkken, selskabslok. foyer	650	1988 (renover.)
Multihal, atrium, mellemgang, indgang	1500	2001
I ALT	5.235	

Hertil kommer vægttræning og klublokale som ikke er medtaget i ovenstående arealer.

Svømmehal og multihal udgør et areal over 2000 m², dog inkl. støtterum som omklædning, atrium, gange mv.

...

Spørgsmål T 67

Skønsmændene bedes beskrive hvilke bygningsmæssige undersøgelser af C [redacted], der ville have været sædvanlige at udføre af henholdsvis G [redacted] og I [redacted] forud for iværksættelsen af ventilationsentreprisen på C [redacted], samt hvilket kendskab til de bygningsmæssige forhold en sådan sædvanlig undersøgelse ville afdække i relation til bygningens brandsikkerhedsmæssige foranstaltninger.

Besvarelsen bedes afgivet ud fra den forudsætning, at G [redacted] og I [redacted] havde kendskab til, at interimslukningen på taget skulle foretages ved påbrænding af tagpap med gasbrændere.

Svar

Den udførende entreprenør vil normalt undersøge en bygning for de for entreprisen relevante forhold. Det vil sige, hvis der skal udføres renovering, som omfatter indgriben i tagkonstruktionen, så er det sædvanlig praksis, at entreprenøren undersøger tagets opbygning. Herunder undersøges, om konstruktionen indeholder brandbare materialer. I så fald må denne viden sættes i relation til det planlagte arbejde. Såfremt dette arbejde også omfatter "varmt arbejde" i henhold til reglerne i DBI vejledning 10, *Varmt arbejde* (del 1-3), så bør entreprenøren naturligvis respektere dette, og planlægge arbejdet i henhold dertil.

Planlægning af varmt arbejde medfører normalt, at parterne (entreprenør, bygningsejer, brandvagt) udfylder og underskriver en aftaleblanket, som tydeliggør fordelingen af arbejdsopgaver (og ansvar).

..."

Af supplerende skønserklæring af 23. januar 2019 fremgår blandt andet:

"Spørgsmål om brandsektionering (G [redacted] UU):

Spørgsmål 1:

Hvis der havde været udført korrekt brandsektionsadskillelse, ville skaderne på Sto-

re Hal og Lille Hal i så fald, efter skønsmændenes vurdering, forventeligt have haft et omfang, så nedrivning var nødvendig.

Hvis spørgsmålet besvares benægtende, det vil sige at nedrivning ikke vurderes at have været nødvendig, bedes skønsmændenes vurdering vedrørende reduktion i skadeomfang (svar på spørgsmål T [REDACTED] 39) uddybes.

Svar på spørgsmål 1:

Hvis der havde været udført korrekt brandsektionsadskillelse, så ville skaderne på Store Hal og Lille Hal, efter vores vurdering, forventeligt have haft et noget mindre omfang, således at nedrivning ikke var nødvendig. Der ville dog formentlig have været visse skader alligevel, som kan henføres til sodskader, vandskader fra slukning, og eventuelt en egentlig brandspredning uden om brandsektionsadskillelsen eller over dennes brandkam. Det er ikke altid, at en brandsektionsadskillelse kan sikre mod brandspredning, men den kan forsinke en brandspredning væsentligt, hvilket igen vil medføre et reduceret skadeomfang. Vi vurderer derfor en 20 % reduktion af skaderne på Store Hal og Lille Hal *såfremt* brandsektionsadskillelse var udført korrekt, sammenlignet med den aktuelle situation, hvor brandsektionsadskillelsen ikke var udført korrekt. Dette ca. 20 % mindre skadeomfang ville, efter skønsmændenes vurdering gøre, at Store Hal og Lille Hal ikke skulle nedrives, men økonomisk fordelagtigt kunne renoveres.
...”

Forsikringsforholdene

Af police gældende fra 1. januar 2014 fremgår, at E [REDACTED] hos AD [REDACTED] havde tegnet en årsentrepriseforsikring. Af policen [REDACTED] fremgår blandt andet:

”Forsikringen dækker
Brand bygge-/anlægsarbejder [...]
All Risks for bygge-/anlægsarbejder [...]
All Risks for bestående bygninger [...]
Entrepriseansvar [...]

...

Supplerende oplysninger
Forsikringssted: Overalt i E [REDACTED]
All-risk entreprise:
Sikrede er E [REDACTED] som bygherre og samtlige entreprenører.
Bestående bygning:
Sikrede er E [REDACTED] som ejer af bygningen
Entrepriseansvar:
Sikrede er E [REDACTED] som bygherre.

...

Forsikring af brand:

Uanset dækningsbetingelser B316705 afsnit 4.1, er denne forsikring udvidet til at dække skade forårsaget af brand, lynnedslag, eksplosion eller andre begivenheder, som er eller kunne være dækket under en brandforsikring.

...

All Risks for bestående bygninger

- Individuel klausul

Bygherres bestående bygningsbrandforsikring tegnet i AD [REDACTED], er udvidet i byggeperioden til også at meddække entreprenørerne i henhold til AB92. ...”

E [REDACTED] bygningsbrandforsikring i AD [REDACTED] er indeholdt i Property – Fællespolice. I policen [REDACTED] er opregnet de bygninger tilhørende E [REDACTED], som er dækket af forsikringen.

Efter branden var der en korrespondance mellem G [REDACTED] og E [REDACTED] om forsikringsdækningen i AD [REDACTED]

Af e-mail af 18. juli 2014 fra W [REDACTED] til risikokoordinator AE [REDACTED] fra E [REDACTED] fremgår blandt andet følgende:

”Spørgsmålet gik dog især på, at vi jo også – helt som sædvanligt – skulle medtages som medsikret på brandforsikringen, hvilket Q [REDACTED] jo i sin tid også bad R [REDACTED] om. ...”

AE [REDACTED] videresendte e-mailen til kommunens forsikringsmægler AF [REDACTED], og af e-mail af 18. juli 2014 fra AG [REDACTED] fra AF [REDACTED] fremgår blandt andet:

”De er omfattet af entreprisen også på brand.

Men da det ikke er E [REDACTED], der har ansvaret for forsikring af C [REDACTED], er det hos C [REDACTED]/A [REDACTED] der skal spørges om de er medforsikret der. ...”

E [REDACTED] anmeldte brandskaden til AD [REDACTED], der ved brev af 17. december 2014 afviste at dække skaden med henvisning til, at C [REDACTED] ikke var ejet af E [REDACTED]

Af police ([REDACTED]) af 10. september 2013, der den 1. januar 2014 blev fornyet for en ny 5-årig periode, fremgår, at C [REDACTED] på tidspunktet for branden havde tegnet ejendomsforsikring samt lø- søre- og driftstabsforsikring hos A [REDACTED].

Af policens bilag C vedrørende ejendomsforsikringen fremgår blandt andet:

”Dækningsomfang:			Tillæggsdækninger:						
Litra	Brand	Storm vand mv.	Svamp	Insekt	El-sk.	Restv.	Rør	Moms *)	
A	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	
B	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	

C	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej
D	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej
E	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej
F	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej
G	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej

...

Øvrige dækninger:

Huslejetab.....	Jf. vilkår
Hus- og grundejeransvar.....	Ja, se note
• Personskade.....	5.000.000 kr.
• Tingskade.....	2.000.000 kr.
Øvrige tillægsdækninger	
Forurening.....	Jf. vilkår
Jordskade.....	Nej
Hærværk/graffiti.....	Nej
...”	

Af A [REDACTED] [REDACTED] vilkår for Erhvervsforsikringer fremgår blandt andet følgende:

”1 Hvem er sikret

...

B Særligt om ejendomsforsikring.

Forsikringen dækker:

1. byggeriets entreprenører, hvis forsikringen omfatter bygning under opførelse, tilbygning eller ombygning.

...

9 Flytning og risikoændring

A Af hensyn til prisberegningen og de vilkår, der gælder for forsikringen, skal

A [REDACTED] underrettes hvis:

...

B Når A [REDACTED] er underrettet tages der stilling til, om og på hvilke vilkår, forsikringen kan fortsætte.

C Hvis A [REDACTED] ikke får besked om ændringen, risikerer sikrede at miste retten til erstatning helt eller delvist.

D Særligt om ejendomsforsikring.

1. A [REDACTED] skal også underrettes,

- a. inden der påbegyndes ny- eller tilbygning, ombygning, efterisolering eller større renoveringsarbejder.
 - b. hvis der sker ændring af forsikringstagers momsregistrering for de forsikrede bygninger.
2. Ny- og tilbygninger er kun dækket, hvis dette er bekræftet skriftligt af A [REDACTED]

Hvis A [REDACTED] opsiger forsikringen efter risikoændring, ophører ansvaret over-

for tinglyste rettighedshavere med 14 dages varsel
....”

Af A [redacted] Vilkår for Ejendomsforsikring fremgår om byggeforsikring blandt andet, at dækningen skal være skriftligt bekræftet af A [redacted].

A [redacted] fik til brug for opgørelsen af bygningskaderne bistand fra AH [redacted]), der i en over- sigt af 1. september 2014 beregnede omkostningerne til udbedring af byg- ningsskaderne.

A [redacted] fik til brug for opgørelsen af driftstabet bistand fra AI [redacted], der i et notat af 30. oktober 2015 beregnede driftstabet.

A [redacted] foretog selv en opgørelse af løstøretabet.

Af police af 24. oktober 2013 [redacted] fremgår, at ejeren af ejendommen O [redacted] hos M [redacted] havde tegnet husforsikring, der om- fattede skader som følge af brand. Det fremgår af forsikringsbetingelserne, at erstatningen opgøres som nyværdi, og at det forsikrede afskrives efter nær- mere angivne afskrivningstabeller.

Skaderne på O [redacted] er opgjort af taksator AJ [redacted] som er ansat hos M [redacted].

Forklaringer

Der er under hovedforhandlingen afgivet forklaring af R [redacted], K [redacted], U [redacted], Q [redacted], W [redacted], AK [redacted], AL [redacted], AB [redacted], AM [redacted], AN [redacted], AO [redacted], AP [redacted], AQ [redacted], AS [redacted], Ø [redacted], AS [redacted] og AC [redacted].

R [redacted] har forklaret blandt andet, at hun er uddannet ingeniør. Hun blev ansat i E [redacted] i 2008 for at varetage energibesparel- sesprojekter for kommunen. Hun har været projektleder for det såkaldte ”ESCO”-projekt, hvor et ”Energy Service Company” skulle finde besparelser for kommunen.

Et ESCO-projekt fungerer sædvanligvis sådan, at når besparelserne er identi- ficeret, skal bygherren bestemme, hvilke projekter der skal gennemføres. ES- CO-entreprenøren gennemgår den samlede bygningsmasse og står for projek- teringen af de tiltag, der skal udføres. ESCO-entreprenøren er ansvarlig for hele forløbet og garanterer den energibesparelse, som man har regnet sig frem til, at der kan opnås. ESCO-entreprenørens ansvar indebar i E [redacted] sag, at også spørgsmål om sundhed og sikkerhed var uddelegeret

til G■■■, som vandt udbuddet.

E■■■■ havde valgt P■■■ som rådgiver i udbudsforløbet. Det var også P■■■, der besvarede spørgsmål 22 i rettelsesblad af 15. november 2013. Hun havde ikke selv noget med besvarelsen at gøre, men hun så svaret. Hun kan godt nu se, at man ikke svarede helt fyldestgørende på det spørgsmål, som blev stillet. Hun havde ikke i øvrigt haft noget med forsikringsspørgsmål at gøre bortset fra, at hun en enkelt gang rykkede Q■■■ ■■■■ for fremsendelse af G■■■'s forsikringspolicer. Hun har ikke mundtligt over for G■■■ erklæret, at G■■■ var medforsikret på kommunens brand- og stormskadeforsikring. Hun ville aldrig give et sådant svar selv. Det ville hun i givet fald have drøftet med sin kollega, risikoanalytiker AE■■■■ ■■■■, som var ansvarlig for kommunens forsikringer. Hun har ikke været i dialog med C■■■■ om tegning af en brand- og stormskadeforsikring. Hun havde ikke selv kontakt til kommunens forsikringsmægler AF■■■.

Det er hendes opfattelse, at P■■■ havde erfaring med ESCO-projekter. Hun ved ikke, hvad AE■■■■ foretog sig i anledning af svaret på spørgsmål 22. Hun har ikke kendskab til, om det er naturligt, at entreprenører tegner forsikring på tredjemands ejendom.

P■■■'s opgaver ophørte efter indgåelsen af kontrakten. De var ikke med i selve entreprisefasen. P■■■ ydede teknisk bistand i forbindelse med udvælgelsen af entreprenørerne og så herunder på prisen og kvaliteten vedrørende de enkelte entreprenørers tilbud.

På dagen for branden den 9. juli 2014 deltog hun i et projekteringsmøde på byggepladsen kl. 9.00. Baggrunden herfor var blandt andet, at G■■■ havde problemer med at overholde tidsplanen. Hun bad om at få tegninger for det arbejde, der skulle foregå på taget. Det fik hun ført til referat. Hun deltog også i det senere sikkerhedsmøde samme dag, selv om spørgsmålet om sikkerhed og sundhed var uddelegeret til G■■■. Baggrunden for, at hun deltog i mødet, var også, at hun tillige varetog kommunens interesser vedrørende en anden byggesag på C■■■■, der var i gang samtidig. Der blev ikke på mødet oplyst om, at der skulle foretages varmt arbejde på taget. Der er ikke anført noget i referatet herom. Hun kan således ikke genkende beskrivelsen i U■■■■ referat af 10. juli 2014, om at det blev aftalt, at arbejder på taget kunne udføres. Hun husker ikke, om der blev talt om arbejde med vinkelsli-ber i forbindelse med byggeriet.

Hun deltog på det indledende sikkerhedsmøde og på visse af de andre sikkerhedsmøder. Hun husker ikke, om hun deltog i det sikkerhedsmøde, som blev nævnt i W■■■■ e-mail af 30. juni 2014 til hende. Hun har heller ikke nogen præcis erindring om, hvorvidt hun deltog i andre sikkerhedsmøder end det, der blev afholdt den 9. juli 2014.

Hun vidste ikke den 9. juli 2014, at entreprenørerne skulle til at skære taget

op samme dag. De talte om flere projekter, men ikke om detaljerne i arbejdet på taget. Hun er ikke bekendt med, at der var et byggemøde senere på dagen. Hun deltog kun i projekteringsmødet og sikkerhedsmødet.

Hun er sikker på, at G [redacted] var klar over, at C [redacted] var en selvejende institution. Man havde besluttet at foretage energibesparelser i kommunen og havde senere bestemt sig for at udvide energibesparelserpuljen til også at omfatte selvejende institutioner. C [redacted] var projektets "guldæg", idet der var mange åbenbare besparelser at hente ved at energirenovere halterne. Et bestyrelsesmedlem fra C [redacted], AT [redacted] der var ingeniør, deltog også i projekteringsmødet. Bestyrelsesformand Ø [redacted] [redacted] var måske tillige til stede. Hun vidste godt selv, at C [redacted] var en selvejende institution. Hun er ikke bekendt med, om der foreligger en skriftlig aftale om, at E [redacted] var bygherre, men C [redacted] var indforstået med det, og det var aftalt mundtligt med Ø [redacted].

G [redacted] stod som entreprenør for detailprojekteringen, men hun fulgte godt med og så på, om projekterne fulgte E [redacted] standarder. Hun var generelt ganske aktiv i processen vedrørende renoveringsarbejdet og stillede flere krav og korrigerede projektet ad flere omgange. Hun bad på et tidspunkt om at modtage et konkret projekt for ventilationsanlægget, der skulle placeres på taget. Hun var nervøs for, om projektet kørte, som det skulle, og derfor bad hun også om, at der kom en ekstern rådgiver på. G [redacted] accepterede til sidst at tage AU [redacted] ind som rådgiver på ventilationsprojektet. Det skete en måneds tid før branden. E [redacted] havde ikke selv rådgivning udefra under projekteringsprocessen, bortset fra i forbindelse med projektet med ændring af vandbehandlingsanlægget i svømmehallen. Hun har set den statiske rapport, som blev udarbejdet af virksomheden AV [redacted] [redacted]. Hun så imidlertid ikke et konkret projekt på placeringen af ventilationsarbejdet på taget. Det var hendes opfattelse, at G [redacted] havde pligt til at levere et projekt. G [redacted] indvilligede heri, da hun bad om det, men hun nåede ikke at få det, før branden skete.

Hun modtog og kommenterede G [redacted]'s plan af 22. maj 2014 for sikkerhed og sundhed. Hun husker ikke, hvilke pligter E [redacted] havde, jf. planens side 3, 3. afsnit. Hun husker heller ikke, hvad der fremgik af sikkerhedsfolderen, som er nævnt i planens punkt 7. Det er hendes opfattelse, at bilag vedrørende varmt arbejde altid er med i planer for sikkerhed og sundhed. Man ser på alle mulige risici. Således er risici ved arbejde med asbest også nævnt, selv om der ikke for C [redacted] skulle udføres sådant arbejde. Hun har ikke haft særlige overvejelser vedrørende sikkerhed og sundhed for omkringboende til arbejdet.

K [redacted] har forklaret blandt andet, at han er uddannet lærer, idrætsinstruktør, blikkenslager, VVS-mand og finmekaniker. På et tidspunkt etablerede han selvstændig virksomhed for at forbedre sin økonomi. Han valgte senere at fokusere på ventilationsarbejde. Et halvt år herefter indledte han efter

aftale med U [redacted] et samarbejde med I [redacted]. Kontakten med I [redacted] blev etableret gennem hans søn, som også har leveret arbejde som selvstændig for I [redacted]. Han var den udførende kraft i at fremstille ventilationskanaler og montere ventilationsanlæg. Sådant arbejde blev ofte udført af et team af flere enkeltmandsvirksomheder.

Det er ikke korrekt, som det fremgår af referatet af en samtale, han havde den 11. august 2014 med en medarbejder fra DBI, at han har sagt, at han har arbejdet med tagpap og ventilation i 9 år.

Det var U [redacted] eller AW [redacted], der instruerede ham i det arbejde, han udførte. Endvidere var I [redacted] til stede på arbejdspladserne, når der blev udført arbejde. Efter indgåelsen af samarbejdsaftalen med I [redacted] arbejdede han kun for dette firma. Han arbejdede ca. 70 timer om ugen, så der var ikke tid til andet.

Den 9. juli 2014 om formiddagen arbejdede han på en opgave i AX [redacted] [redacted]. Ved 10.30-11.30-tiden ringede U [redacted] til ham og sagde, at han skulle komme til C [redacted]. Det var ikke usædvanligt, at han blev ringet op på den måde, da der var mange skiftende opgaver. U [redacted] spurgte ham, om han stadig havde tagpap og brænder liggende i bilen. Dette udstyr var I [redacted]'s. Han havde det liggende, fordi han havde udført arbejde med påbrænding af tagpap vedrørende en opgave på et pladeværksted. Han bekræftede over for U [redacted], at han ville komme, og at han havde udstyret med. Han kom, da U [redacted] tilkaldte ham, da han er vant til som selvstændig, at han ikke får penge, hvis han ikke udfører det arbejde, han bliver sat til. Han arbejdede med at brænde tagpap på ca. en gang hver anden måned. Det var noget, han selv havde lært sig. Han mener ikke, at han har talt med nogen fra I [redacted] om det. Der har ikke tidligere været problemer med udførelse af varmt arbejde. Medarbejdere fra I [redacted] har muligvis været til stede, når han tidligere har udført sådant arbejde.

Da han ankom til C [redacted], lod han i første omgang brænderen og tagpappet blive i bilen. Han og U [redacted] gik op på taget. Han vidste ikke på forhånd, hvordan taget var bygget op. Der var adgang til taget via et stilladstårn med en trappe. Der var ikke andre adgange til taget. Efter at have set på taget, gik de nedenunder i et omklædningsrum, hvor de foretog boring og gennemtaglagene med et søgebor. Udstyret hertil var hans eget. Han mente, at formålet var at lede efter bærende vægge. Han havde fået udleveret fire jernfødder, som det ventilationsanlæg, der skulle installeres, skulle placeres på.

På taget begyndte han at skære huller, som jernfødderne kunne monteres i. Ved et af hullerne kunne U [redacted] ikke se, hvad han skulle, så han skar mere op og blotlagde derved den murkrone, der var ind til svømmehallen. De talte om, at der var flamingo lige under tagpappet, hvilket var usædvanligt. Normalt er der rockwool eller en trækonstruktion under tagpappet. De talte ikke om, at der derfor var behov for at tage særlige hensyn. Da det efter opskæ-

ring ikke så ud, som de havde forventet, ringede U [redacted] til W [redacted] fra G [redacted], som derefter kom op på taget. Han husker, at W [redacted] og U [redacted] diskuterede problemstillingen. Han blandede sig udenom. U [redacted] spurgte W [redacted], hvad de skulle gøre med hullet, inden jernfødderne se- nere kunne monteres. Det så ud til uvejr senere på dagen. Han foreslog selv, at der midlertidigt blev lagt tagpap på med koldklæbning og søm. W [redacted] udtalte, henvendt til U [redacted], at hun forventede, at tagpappet blev brændt på som aftalt. Denne ordveksling tydede efter hans opfattelse på, at de havde drøftet den løsning på et møde tidligere på dagen. Han havde kold- klæber og søm i bilen, og han havde foretrukket at bruge det til den midlerti- dige lukning frem for påbrænding af tagpappet.

Selve mødet med U [redacted] og W [redacted] på taget tog ca. 10 minutter. Derefter forlod U [redacted] og W [redacted] taget. Han færdiggjorde opskærin- gen af hullerne i taget og skar tagpap til med 15 cm overlæg. Tagpappet skulle bruges til at lukke hullerne midlertidigt på grund af det regnvejr, som ville komme. Han varmede siderne af tagpappet og trådte det til, så det kli- strede. Ved hullet ved murkronen ind mod svømmehallen var der en niveau- forskel på ca. 30 cm. Det var et stort hul, så han stod med et stort stykke tagpap.

Det var på det tidspunkt begyndt at blæse mere end tidligere, men der var ikke tale om stormvejr. Han følte, at vindniveauet i begyndelsen var ubetyde- ligt, men det tiltog. Det blæste fra øst mod vest. Da stykket med tagpap var så stort, tænkte han, at han var nødt til at folde det på og varme kanten af det, efterhånden som han lagde det på kanten af hullet. Tagpappet blev imid- lertid ved med at falde ned i hullet, og brænderen, som han havde placeret oppe på murkronen, blæste ud på grund af vinden. Det gjorde den nogle gan- ge. Han skruede derfor ganske meget op for brænderen, så den ikke skulle gå ud, og det lykkedes til sidst at få fastgjort tagpappet på hullet.

Det var herefter hans tanke, at han ville blive på stedet i ca. en halv time som brandvagt. U [redacted] og W [redacted] havde ikke talt om, at der skulle etable- res en brandvagt. Det var hans egen tanke at gøre det. Mens han foretog op- rydning af sit udstyr, så han på et tidspunkt en meget fin brun stribe røg stige op fra tagpappet. Han flåede derfor det varme tagpap af. Han brændte sig. Han forsøgte at trykke tagpappet ned i hullet for at kvæle den ild, der måtte være. Han havde medbragt en affaldsspand med ca. 25 liter vand som sluk- ningsudstyr. Vandet pøsede han på hullet, men det var ikke nok. Han løb ned fra stilladset og så i den forbindelse udluftningen fra det arbejde, der foregik med epoxylak i omklædningsrummene nedenunder. Han tænkte, at han måtte foretage evakuering, og løb derved.

Han blev helt febrilsk og forsøgte at ringe 112, men han fik alene fat i en te- lefonsvarer. Han prøvede at fylde vand i spanden igen, men faldt. Han ringe- de herefter til U [redacted] og sagde, at det brændte. U [redacted] var hjælpsom og sagde, at han ville ringe til brandvæsenet. Han løb herefter ud for at få de

andre i bygningen ud. Da han fandt de personer, der gik og arbejdede i bygningen, var der gået ca. 5-6 minutter, siden branden opstod. På vej ud var der meget sort røg over dem i bygningen. De nåede at køre deres biler væk fra bygningen, og de afspærrede adgangen til hallerne, så nysgerrige ikke kunne komme ind i nærheden og komme til skade.

Hans bil var ikke udstyret med reklamer for hans firma. Det er sædvanligvis sådan, at man ikke reklamerer for sig selv, når man arbejder for andre.

Det er hans opfattelse, at W [redacted] vidste, at der skulle brændes tagpap på den pågældende dag. Hun vidste også, at det var ham, der skulle gøre det, da der kun var ham til stede, som kunne gøre det. Hun spurgte ikke i den forbindelse til hans kvalifikationer eller certifikater. Brænderen og tagpappet blev først hentet op på taget, da W [redacted] og U [redacted] var færdige med at diskutere problemstillingen, men de kunne ikke undgå at se, at brænderen og tagpappet stod ved stilladsfoden, som de måtte passere på vej op.

Han er ikke bekendt med, om der blev udarbejdet en blanket om arbejdet på taget, og der var ingen drøftelser om, hvorvidt noget kunne gå galt, eller hvorvidt der kunne ske skade på andre ejendomme. De talte ikke om slukningsudstyr. Han fokuserede på, at det så ud til, at det ville blive uvejrligt inden længe, således at hullet skulle lukkes. Spanden med vand tog han op på taget på eget initiativ, da W [redacted] og U [redacted] var gået. Der var ikke andet slukningsudstyr til stede.

Ingen fra I [redacted] har spurgt ham, om han har en forsikring. Det har han ikke. Det er helt normalt for selvstændige tagarbejdere, at de ikke har forsikringer. Der er ikke nogen, der har instrueret ham i, hvordan han skulle bruge en brænder. Han mener ikke, at nogen fra I [redacted] har kontrolleret hans arbejde. Han var aflønnet efter faktura hos I [redacted]. Han arbejdede hos I [redacted] i ca. et år efter branden. Han har ikke efterfølgende drøftet skaden i detaljer med folk fra I [redacted]. Han har ikke forud for hovedforhandlingen talt med parternes advokater om sagens indhold.

Han har en stor familie, herunder tre mindre børn, han fortsat betaler til. Han har et hus til en værdi af 550-600.000 kr., og hans bil er ca. 20.000 kr. værd. Han har en stor gæld, herunder til SKAT, og han har søgt om gældssanering.

U [redacted] har forklaret blandt andet, at han har beskæftiget sig med ventilati- on, siden han blev uddannet som maskiningeniør. Han er medejer af og be- styrelsesformand i I [redacted], og han arbejder til daglig som ingeniør i virksomhe- den.

I [redacted] skulle levere og montere et ventilationssystem i C [redacted]. De fik tilsendt nogle beskrivelser og tegninger, som indgik i ESCO-projektet, og skulle på den baggrund give nogle priser. De fremsendte et tilbud, og efterfølgende blev de bedt om at udarbejde et revideret tilbud på svømmehalsan-

lægget.

De skulle levere et ventilationsanlæg med alle tilhørende komponenter og udføre isoleringsarbejder. De blev også bedt om at levere en stålkonstruktion, som anlægget skulle stå på. Der skulle ikke svejses på selve stålkonstruktionen. Stålkonstruktionen bestod af fire ben, der skulle sættes ned i betondækket i taget, og hvorpå der skulle monteres bærende ståldragere. Ventilationsanlægget vejede omkring fire tons og skulle monteres ved hjælp af en kran.

Ifølge projektet skulle der omkring de fire stålben udføres vandtætte inddækninger ved først at tætnes med rockwool og påsvejse tagpap.

De kom i forbindelse med K [redacted] via AY [redacted], som havde været tilknyttet I [redacted] et års tid. AY [redacted] spurgte, om de havde brug for endnu en underentreprenør og foreslog K [redacted] som han omtalte som sin læremester. Det viste sig, at AY [redacted] var K [redacted] stedsøn. Han mødte K [redacted] første gang, da AY [redacted] og K [redacted] arbejdede på et ventilationsprojekt på et større pladeværksted i Rødovre. På det tidspunkt arbejdede K [redacted] for I [redacted].

Han havde ikke talt med K [redacted], forinden han blev antaget til at udføre opgaver for I [redacted]. Han stolede på AY [redacted] oplysninger om, at han var dygtig. Det var AY [redacted] oplysninger om K [redacted], som han henviste til, da han under afhøringen hos politiet oplyste, at referencerne på K [redacted] firma var gode.

K [redacted] begyndte med at arbejde som underleverandør for I [redacted] et par måneder, inden arbejdet på C [redacted] gik i gang. K [redacted] fakturerede sit arbejde til I [redacted]. De er meget påpasselige med at sige til deres underleverandører, at de skal sørge for at have andre kunder end I [redacted], da der ellers kan opstå problemer med SKAT. Han ved ikke, om K [redacted] havde andre kunder end I [redacted].

Han deltog på vegne af I [redacted] på sikkerhedsmødet den 9. juli 2014. Det var første gang, han var ved C [redacted]. På mødet deltog en repræsentant fra G [redacted], de andre underentreprenører og dem, der forestod renoveringen af vandbehandlingsanlægget. På mødet blev der mest talt om sikkerheden omkring arbejdet med vandbehandlingsanlægget. Der var et udsugningsrør, der blev ført op til taget, hvor der blev udledt farlige gasser. Han spurgte, om det var et problem, da de skulle arbejde med åben ild på taget, men fik at vide, at der ikke var nogen problemer hermed. Der blev ikke drøftet sikkerhedsforanstaltninger, herunder udfyldt aftalesedler. Han fik en accept af, at de kunne arbejde på taget. Forinden mødet var K [redacted] blevet varslet om, at han efter al sandsynlighed samme dag skulle montere de fire stålben og lave inddækningerne. På mødet var der mest en dialog mellem ham og G [redacted]'s repræsentant, og R [redacted] deltog ikke aktivt. G [redacted] har ikke været uenig i

referatet. Han var ikke bekendt med, at R [REDACTED] havde rykket for tegninger. I [REDACTED] deltog ikke i projekteringsmøderne.

Der blev den samme dag kl. 11.30 holdt et byggemøde, hvor selve byggeprocessen drøftedes. Det var primært mellem G [REDACTED] og underentreprenørerne, herunder I [REDACTED]. Det var G [REDACTED], der ledede og fordelte arbejdet.

Da arbejdet blev frigivet, ringede han til K [REDACTED] og bad ham komme til C [REDACTED]. Han spurgte, om han havde brænder og tagpap i bilen, hvilket K [REDACTED] bekræftede. K [REDACTED] opgave var at skære taget op og montere de fire stålben og udføre de vandtætte inddækninger. De skulle gerne have været monteret samme dag, da stålkonstruktionen ville blive leveret dagen efter.

I projektet var det angivet, hvor stålkonstruktionen skulle monteres, men de var nødt til at kvalitetssikre, om den bærende konstruktion var som forventet. I den forbindelse bad han K [REDACTED] om at bore nogle huller op gennem taget nedefra, så de fra taget kunne se, hvor de bærende vægge var placeret. K [REDACTED] borede også et hul, der hvor de to bygninger tilsyneladende var bygget sammen. Han blev ringet op af K [REDACTED], der bad ham om at besigtige det pågældende sted, da det ikke umiddelbart så ud til, at der kunne monteres et stålben der.

Han konstaterede, at der var et hulrum og en niveauforskydning, og at det ville være svært at montere et stålben på stedet, hvor han vil tro, at der tidligere havde været en brandmur.

Omkring kl. 14 tilkaldte de W [REDACTED] for at få hendes hjælp til at finde ud af, hvad de skulle gøre.

W [REDACTED] og han fokuserede på, hvordan den bærende konstruktion så ud, og de var enige om, at de ikke umiddelbart kunne placere stålbenet, før der blev etableret et underlag, som benet kunne sættes fast på. De kunne samtidig se, at det trak op til uvejr, og at de derfor ikke kunne nå at montere stålbenene den dag.

W [REDACTED] tog et foto af hullet. Som han husker det, var det for at rådføre sig med en, så de kunne få en hurtig afklaring på, hvordan stålbenet skulle monteres. Han var nødt til at få at vide, hvad de skulle gøre, da forudsætningerne for arbejdet ikke var som først antaget. Han har ikke noget kendskab til tagarbejde og sikkerhedsforanstaltninger i den forbindelse.

K [REDACTED] og W [REDACTED] drøftede, hvad der skulle ske. Han anede ikke, hvad man skulle gøre, og han henholdt sig til K [REDACTED], der vidste noget om det og også havde værktøjet. K [REDACTED] foreslog, at de kunne fuge hullerne med koldklæber, men W [REDACTED] svarede, at hun ikke turde bruge den løsning, og at hun forventede, at de i stedet brændte tagpap på, og

at det skulle udføres håndværksmæssigt korrekt. Det var W [redacted] der tog beslutningen om, hvad de skulle gøre. Det blev sådan, da I [redacted] arbejdede for G [redacted]. Han forlod herefter taget og forlod pladsen omkring kl. 15.

Han husker det sådan, at K [redacted] tog værktøj, brænderen og en gasflaske og stillede det klart ved foden af stilladset ved opgangen til taget. Det var den eneste adgang til taget og også den, W [redacted] benyttede.

Da han var kommet retur til kontoret, ringede K [redacted] og oplyste, at der var vand i tagkonstruktionen. Han bad K [redacted] om at tage fat i W [redacted]. Næste gang, han hørte fra K [redacted], var, da branden var opstået.

Det var G [redacted], der havde ansvaret for sikkerheden på pladsen. G [redacted]'s sikkerhedsrepræsentant, X [redacted], deltog i sikkerhedsmøderne. Han var ikke bekendt med, hvor G [redacted] opbevarede slukningsudstyr. Q [redacted] pegede dagen efter branden på 2-3 pulverslukkere i skuret, mens han konstaterede, at det var ærgerligt, at de ikke var på taget. Pulverslukkerne var på tidspunktet for branden låst inde i G [redacted]'s skur.

Han deltog i den fælles besigtigelse den 27. august 2014, hvor alle var til stede på taget. Som han husker det, var der en dialog mellem Q [redacted] og AD [redacted]'s repræsentant. Der var måske også en repræsentant fra DBI til stede.

Det var I [redacted]'s brænder, som K [redacted] havde i sin bil. Aftalen med montagefirmaerne er, at de selv skaffer almindeligt håndværktøj, men hvis der er brug for mere specialiseret værktøj, købes det af I [redacted]. Der er ingen i I [redacted], der udfører tagdækningsarbejder. Man anvender også en brænder i forbindelse med anlæggelse af ventilationskanaler i jord.

I [redacted] deltog ikke i udførelsen af arbejdet. Han har tidligere inspiceret AY [redacted] [redacted] og K [redacted] arbejde. Da de arbejdede på pladeværkstedet, ville han tilkalde en tagdækker, men K [redacted] sagde, at han godt kunne klare opgaven. K [redacted] oplyste i den forbindelse, at han havde 10 års erfaring med den slags arbejde, og at han fra sin tid i forsvaret havde taget de nødvendige kurser.

I [redacted] har alene ekspertise inden for ventilation, og ingen fra I [redacted] kunne have instrueret K [redacted] i tagdækkerarbejde.

Det er helt sædvanligt at anvende underentreprenører i ventilationsbranchen. Det er som regel enkeltmandsfirmaer, der arbejder sammen i sjak. I [redacted] anvender både enkeltmandsvirksomheder og lidt større virksomheder alt efter opgavernes størrelse. I [redacted] er opdelt i en servicefunktion og en anlægfunktion. I anlægfunktionen har de ingen fastansatte, og bemanningen udgøres udelukkende af underentreprenører.

Når I ■■■ får tildelt en ventilationsopgave, køber de store ventilationskomponenter hjem, som leveres direkte på byggepladsen, og de hyrer underleverandører til at montere anlæggene. Det er ikke særlig ofte, at de udfører varmt arbejde. De arbejder primært med tekniske installationer, men i dette tilfælde var de blevet bedt om at sørge for stålkonstruktionen og inddækningerne.

Han var ikke bekendt med sikkerheds- og sundhedsplanen, eller om I ■■■ havde modtaget den. Han kender ikke DBI's vejledning, og han har ikke haft lejlighed til at tale med AW ■■■ om den. Der blev ikke udfyldt aftaleblanket vedrørende det varme arbejde. Hvis der skal udføres varmt arbejde, vil bygherren stille krav om, at sikkerhedsforanstaltningerne overholdes.

Han ejer 30 pct. af aktierne i I ■■■. Siden 2014 er der blevet udloddet 8,1 mio. kr. i udbytte. I ledelsen har de besluttet, at egenkapitalen skal være intakt, men at resten udloddes. I ■■■ råder over to ejendomme i henholdsvis AZ ■■■ og AÆ ■■■. Det kan godt passe, at de er værdisat til omkring 19 mio. kr. Han ved ikke noget om virksomhedens tilgodehavender, men de udgør formentlig ca. 20 mio. kr.

Det fremgår af projektet fra AV ■■■ A/S, at der skal brændes tagpap 150 mm op ad stålbenene. Det skrev han ikke noget om i notatet til G ■■■. Han skrev notatet dagen efter branden, hvor de alle var voldsomt chokerede. Han har i notatet forsøgt at beskrive begivenhederne. Han sendte ikke notatet til E ■■■.

Han har ikke spurgt, om han måtte se K ■■■ certifikat for udførelse af varmt arbejde. Han har aldrig tidligere set en aftaleblanket om varmt arbejde og vidste ikke, at sådan en skulle udfyldes. Det undrede ham, at de ikke var blevet foreholdt det i forbindelse med, at de fik opgaven. Han går ud fra, at tagdækningsarbejde kræver en uddannelse ligesom andre håndværksfag.

Q ■■■ har forklaret blandt andet, at han er uddannet elektriker og siden 1988 har været ansat i G ■■■. Han var projektleder på renoveringen af C ■■■ og havde forinden været projektleder på to andre ESCO-projekter.

Arbejdet med at udarbejde et ESCO-tilbud er meget omfattende. De havde flere rådgivere med og var mange mand beskæftiget, da E ■■■ ESCO-udbud var så stort. Han kom først selv ind i sagen, efter at G ■■■ havde vundet udbuddet.

E ■■■ rådgiver, P ■■■, stod for den overordnede beskrivelse af projektet, mens G ■■■ detailprojekterede. G ■■■ arbejdede med 3-4 rådgivere og havde selv 5-6 mand beskæftiget med projekteringen af hele ESCO-projektet.

De fik ikke at vide, og det fremgik intetsteds af udbudsmaterialet, at E [redacted] ikke var ejer af C [redacted]. Det fandt han først ud af efter branden. Deres kontraktpart var E [redacted] som betalte alle deres regninger. E [redacted] var efter G [redacted]'s opfattelse ejer af alle de bygninger, der var omfattet af ESCO-aftalen, da der ellers ikke var nogen grund til, at hallerne skulle være omfattet af kontrakten. Han var derfor sikker på, at E [redacted] var ejer af C [redacted]. Han erindrer ikke, at bestyrelsesmedlemmer fra C [redacted] var til stede under møder, han deltog i. Han kender AT [redacted], men kan ikke huske, at han var været til møde med ham.

De fik ingen tegninger over C [redacted]. I udbudsmaterialet var der et link, men de kunne ikke finde nogen tegninger via dette, og han besøgte derfor E [redacted] fysiske arkiv. Her fik han at vide, at de ikke havde tegninger liggende, da de enten befandt sig i den gamle S [redacted] Kommune s arkiv eller afventede digitalisering. Halinspektør Ø [redacted] havde en kasse med gamle tegninger af hallen, som han lånte. Han talte ikke med ham om bygningskonstruktionen.

Det fremgik af udbudsmaterialet, at bygherren tegnede forsikring, hvilket glædede ham. Det er helt sædvanligt, at bygherren sørger for forsikringen ved opgaver på eksisterende ejendomme. Disse ejendomme er i forvejen forsikrede, og det er derfor billigere, at entreprenøren bliver medsikret på denne forsikring, end at der tegnes en ny. Det var ikke G [redacted], der stillede spørgsmål 22 om tegning af forsikring i P [redacted]'s notat af 15. november 2013. AB 92 var en del af udbuddet, og med besvarelsen af spørgsmål 22 blev det yderligere slået fast, at bygherren tegnede forsikring. Han hæftede sig ikke ved, at der blev spurgt om tegning af en "all-risk entreprisforsikring". På baggrund af udbudsmaterialet mente han, at G [redacted] ikke skulle gøre mere i relation til forsikringsdækning.

På et tidspunkt sendte han alle G [redacted]'s forsikringer til R [redacted]. Han talte da med hende og mindede hende om, at E [redacted] skulle tegne forsikring. Han spurgte hende, om det var sket, og det bekræftede hun. De talte ikke om medforsikring.

C [redacted] var den første ejendom i ESCO-projektet, som de gik i gang med. Det skete i maj 2014. Der skulle installeres et nyt vandbehandlingsanlæg, og da svømmehallen var lukket i den anledning, ville de samtidig installere ventilationsanlægget på taget. Han kendte I [redacted] fra et tidligere ESCO-projekt. I [redacted] er et meget velrenommeret firma, og G [redacted] har altid været tilfreds med virksomhedens arbejde.

G [redacted] stod for beregning af statikken og undersøgte, hvor ventilationsanlægget skulle placeres. En god samarbejdspartner behøver ikke en nærmere beskrivelse af projektet, end det der fremgår af hans e-mail af 30. juni 2014 til AØ [redacted]. I [redacted] gav ikke udtryk for, at de var i tvivl om, hvad opgaven

bestod i, eller hvordan den skulle udføres. I ■ forestod bestillingen af ventilationsanlægget hos producenten. Han var ikke med i planlægningen af I ■'s og K ■ arbejdet. Han var klar over, at der som led i den permanente afdækning skulle svejses tagpap på stålbenene.

Han talte med R ■ om projektet. Han skulle udarbejde de tegninger, som hun havde efterspurgt. De talte om, at der skulle svejses pap fast omkring stålbenene på anlægget. De var på taget, og R ■ sagde, at de skulle huske at brænde pappen om stålbenene. Hun var meget opmærksom på, at der skulle foretages en vandtæt inddækning. Han ved ikke, om andre var til stede under denne samtale. Den må have fundet sted, mens de udarbejdede projektet. Det kan også have været under et møde mellem dem på kontoret.

Under besigtigelsen af C ■ den 27. august 2014 gik bølgerne lidt højt, og der var en livlig dialog på kryds og tværs. Han havde fokus på den permanente løsning og påpegede, at den indebar svejsning af tagpap. Det var alene den permanente løsning, han refererede til. Det, der fremgår på side 3 mf. i referatet fra besigtigelsen, er taget ud af en kontekst. Han gjorde indsigelser mod flere punkter i referatet, men fangede ikke formuleringen dengang. Han husker ikke, om der var andre end ham, der gjorde indsigelser mod DBI's forslag om koldklæbning.

Han var med til at udarbejde planen for sikkerhed og sundhed. Han ved ikke, om de gennemgik planen med I ■. Det er i dag kutyme, at de beder om uddannelsescertifikater fra deres underentreprenører. G ■ udfører ikke selv tagdækningsarbejde. Han kender reglerne om varmt arbejde. Hans kollega X ■ havde ansvaret for sikkerheden på byggepladsen. G ■ plejer at opsætte brandslukningsudstyr, førstehjælpskasser mv. på byggepladsen. Han ved ikke, om der var opsat brandslukningsudstyr på stedet. Der var tale om en lille byggesag.

Han deltog ikke i planlægningen af I ■'s og K ■ arbejdet. Han var på ferie, da branden fandt sted og kom hjem en uge efter.

Han har udarbejdet notatet af 10. marts 2016 med en oversigtstegning af bygningerne. Det lyserøde område viser, hvor bygningerne er bygget sammen. Ingeniørgangen lå langs den store hal og var opstået under sammenbygningen. Der var lagt ståltag over gangen, så den var lukket, men den var ikke adskilt brandmæssigt fra de andre bygninger.

W ■ har forklaret blandt andet, at hun er uddannet bygningskonstruktør og har været ansat i G ■ siden 2006. Hun arbejder i selskabets renoveringsenhed. I dag er hendes titel projektchef. I 2014 var hun entreprenørleder og havde ansvaret for drift og ledelse af byggepladsen.

Hun kom ind i sagen i foråret 2014 og havde ikke noget med udbudsfasen

eller projekteringen at gøre.

Hun registrerede ejendommen sammen med G■■■■'s ingeniører. De registrerede blandt andet føringsveje for installationer. Hun var inde i ingeniørgangen. De brugte omkring 1½ dag om ugen på at foretage registrering. De foretog registrering af, hvor der var branddøre, men ikke brandsektionering.

Hun vidste ikke før branden, at E■■■■ ikke ejede C■■■■. De havde ikke fået det at vide og havde ikke fundet ud af det ved deres egne undersøgelser. De havde ikke mange tegninger over ejendommen og måtte lave destruktive indgreb og selv foretage registreringer. Hun havde ikke før været med til at gennemføre et ESCO-projekt. C■■■■ var det første byggeri i ESCO-projektet. De var rundt og besigtige de andre ejendomme omfattet af projektet, og repræsentanter for E■■■■ deltog i disse møder. Det var ikke på tale, at C■■■■ ikke var ejet af E■■■■. Hun kan huske navnet AT■■■■, men hun ved ikke, om hun har været til møde med ham. Hun havde ikke meget dialog med E■■■■, heller ikke om tegningerne.

I■■■■ skulle levere og montere ventilationsanlægget. Hun kendte i forvejen virksomheden, som har et godt omdømme og er en god sparringspartner. Hun var ikke involveret i aftaleindgåelsen med I■■■■. G■■■■ sætter de overordnede rammer for deres underentreprenører, men beskriver ikke i detaljer det arbejde, der skal udføres af underentreprenøren. I G■■■■ har de procedurer for at sikre, at underentreprenørerne er kvalificerede. Hun har ikke særligt kendskab til ventilationsanlæg.

Ventilationsanlægget skulle anbringes på taget. Monteringens skulle gå hurtigt og gennemføres, mens svømmehallen alligevel var tømt på grund af et andet arbejde. Der forelå en ingeniørrapport, som G■■■■'s ingeniører havde udarbejdet, og den var gennemgået med I■■■■, så de vidste, hvor og hvordan anlægget skulle placeres. Hun kendte ikke til det byggeandragende, som Q■■■■ havde indsendt.

Hun var den eneste fra G■■■■ på byggepladsen den 9. juli 2014, da alle andre var på ferie. Om formiddagen blev der afholdt et koordineringsmøde. Hun husker ikke, om R■■■■ deltog i dette møde og efterspurgte tegninger af projektet. Anlægget skulle leveres den følgende dag. Dagen før havde hun haft en gennemgang med AW■■■■ fra I■■■■ og aftalt, hvor kranen skulle stilles.

Den 9. juli 2014 gennemgik hun forløbet med U■■■■ fra I■■■■. Derefter var der et kort sikkerhedsmøde, hvor de talte om de dampe fra arbejdet i kælderen, som gennem et udluftningsanlæg blev ledt op på taget. De blev enige om at standse dette arbejde. Hun husker ikke, at U■■■■ på sikkerhedsmødet sagde, at der skulle anvendes åben ild under arbejdet på taget. Hvis der skulle udføres varmt arbejde, skulle det anmeldes. Det var ikke meningen, at der

skulle udføres varmt arbejde den dag, og hun havde ikke anmeldelsespapirerne. Hun var klar over, at den endelige løsning indebar, at I ■■■ skulle udføre varmt arbejde. Hun husker ikke, om der blev afholdt byggemøde efter sikkerhedsmødet.

Efter møderne skulle de åbne det eksisterende tag for at komme ned til det bærende betondæk, så de kunne finde det sted, hvor ventilationsanlæggets stålben skulle placeres. Benene skulle monteres den næste dag, hvor anlægget og det stativ, som det skulle placeres på, ville blive leveret.

I løbet af dagen blev hun kaldt op på taget og gik derop ad trappetårnet. Hun så ikke noget brandslukningsudstyr på vejen. Tagkonstruktionen så anderledes ud end det, der var forudsat i ingeniørrapporten. Brandkammen var overisoleret, så de kunne ikke se nøjagtigt, hvor den var. Man skulle ramme betondækket, men de stødte først på nogle gule mursten. De gjorde hullet større for at komme hen til betonen og markerede med krydser, hvor der skulle skæres op. Der var kun skåret ét hul i taget, da hun blev tilkaldt. Hun tog et foto af hullet som dokumentation til ingeniøren. De kunne se, at der var polystyren i taget. Hun var klar over, at det var brandfarligt, men de talte ikke om det, da det ikke var på tale, at der skulle udføres varmt arbejde.

Hun aftalte med U ■■■, at hullet skulle afdækkes med koldklæber. Der var udsigt til meget regn om natten, så det var vigtigt, at hullerne blev dækket. En presenning ville ikke kunne holde vandet ude. Hun opfattede situationen sådan, at det blev forstået, at der skulle anvendes koldklæber. Det blev sagt flere gange. Hun havde aftalt det med AW ■■■ dagen forinden og bekræftede det med U ■■■. Det ville være enormt besværligt, hvis de skulle rigge taget til for at foretage svejsning. Man skulle i givet fald have gasflasker og brænder mv. op ad en smal adgangsvej. Hun så ikke, om der stod brænder og gasflaske ved foden af stilladset. Hun var ikke klar over, at U ■■■ havde ringet til K ■■■ og spurgt, om han havde en gasbrænder.

Hun ville undgå varmt arbejde, da de ikke havde forholdt sig til dette, og derfor gik hun ind i, hvordan opgaven skulle løses. Det er sædvanligt, at hun dikterer, hvordan arbejde, der indebærer sikkerhedsmæssige problemer, skal udføres. De aftalte, at der skulle ske koldklæbning. Det er ikke rigtigt, at hun afviste et forslag fra K ■■■ om at foretage koldklæbning og i stedet dikterede, at tagpappet skulle brændes på. Der var ingen dialog om, at tagpappet skulle brændes på. Enhver ville være glad for at koldklæbe, da det går meget hurtigere.

Hun ville have frarådet varmt arbejde og kontrolleret med forsikringen, hvis der var blevet talt om varmt arbejde. Det er forskelligt, hvordan blanketter om varmt arbejde håndteres af de forskellige forsikringsselskaber. De skulle have anvendt blanketten i planen for sundhed og sikkerhed, hvis de ikke havde fået en fra forsikringsselskabet.

Det var heller ikke aftalt, at der skulle brændes tagpap dagen efter, men den endelige montering ville have indebåret varmt arbejde. Inden arbejdet på taget kunne færdiggøres, skulle der blandt andet anlægges ventilationskanaler. Der var andet arbejde på taget, der kunne give anledning til tagarbejde, og det ville man så foretage samtidigt. Den permanente inddækning af de fire stålben skulle ske med brænding af tagpap.

Efter at benene er blevet placeret, vil man typisk isolere hullet og afdække det med tagpap, som fastgøres med stifter. Det skulle efter planen ske den næste dag. Oven på dette lag tagpap, ville man lægge overpap, som skulle brændes fast. Hun ville have ventet med at lægge overpappet. Den 9. juli 2014 var det ikke fastlagt, hvornår det skulle ske. Det ville være dumt at brænde tagpappet på den næste dag, da det ville kræve tilrigning af udstyr, etablering af brandvagt mv.

Hun havde ikke mødt K [REDACTED] forud for den 9. juli 2014. Han præsenterede sig som tagdækker. Han skulle skære hullerne i taget, og hun opfattede ham som seriøs. Hun talte mest med U [REDACTED]. Hun var tryk ved det arbejde, der skulle udføres. Da hun forlod taget, var det ene hul åbent, som det fremgår af hendes foto.

Senere på aftenen blev hun ringet op af X [REDACTED], der fortalte, at han havde set i nyhederne, at C [REDACTED] brændte. Hun kørte med det samme derhen. Hun blev kontaktet af indsatslederen, der spurgte om hendes kendskab til bygningerne. Brandvæsnet havde ingen tegninger, og hun udleverede en oversigtsplan til indsatslederen. Hun ved ikke, om branddørene var lukkede.

Det forhold, at bygningerne var bygget sammen, havde betydning for brandens udvikling. Der var blandt andet et lavereliggende tag med ovenlysvinduer, som forbandt bygningerne. Endvidere var der opstået en gang, ingeniørgangen, i forbindelse med, at der var blevet lagt plader på den eksisterende buehal for at sikre mod vandindtrængen.

Beredskabet kom med to vandvogne. Man gik op på taget af svømmehallen og skar taget op til multihallen. Der blev kølet af på den udvendige side af ingeniørgangen. Det blæste meget i begyndelsen, men hun mener, at vinden løjede af efterhånden. Hun hørte, at den ene vandvogn blev omdirigeret til O [REDACTED], fordi noget ulmede der. Det var da ved at blive mørkt. Hun mødtes med indsatslederen omkring kl. 19.30, og herfra gik der 1-1½ time, før vandvognene kom.

Hun tog notater på stedet og skrev sin redegørelse den næste morgen. Hun blev bedt om at skrive alt ned. Hun mente ikke, at det var relevant at skrive noget om varmt arbejde. Hun var da klar over, at afdækningen ikke var sket ved koldklæbning. Hun havde ikke sovet meget om natten, inden hun skrev sin redegørelse, og tænkte ikke så meget over indholdet. Hun læste ikke kor-

rektur på referatet efterfølgende. Hun gjorde først i sensommeren 2014 under de første møder med AA [redacted] og advokat AAA [redacted] opmærksom på, at der var handlet i strid med aftalen. Hvis hun oplever, at folk på en byggeplads ikke overholder indgåede aftaler, holder hun nærmere øje med deres arbejde. Hun kan også konfrontere folk med den manglende overholdelse. Det afhænger af aftalens karakter.

Den 9. juli 2014 havde X [redacted] ansvaret for sikkerheden på byggepladsen. Hun skulle overtage ansvaret senere i forløbet. Hun havde dog også et ansvar og sørgede således for at stoppe det arbejde, der foregik i kælderen. De havde brandslukningsudstyr i skurvognen og i hallen. De havde én 6-kg-slukker til hele pladsen. Den stod i skuret. Skuret var uaflåst, når der blev arbejdet på pladsen. Hun havde nøglen til skuret, og tog den med sig, når hun forlod pladsen.

AK [redacted] har forklaret blandt andet, at han var indsatsleder i forbindelse med branden. Hans rolle var at vurdere hændelsens omfang og indsætte ressourcer.

Umiddelbart op til hændelsen var han på en anden indsats, og under tilbagekørsel til stationen fik de alarmopkaldet fra C [redacted]. Responstiden var derfor kortere end under normale omstændigheder. Alarmen gik kl. 17.43, og han var fremme kl. 17.46. Da han så røgen fra afstand, rekvirerede han bistand fra andre brandkorps.

Da han ankom, var der en markant brand ved indgangspartiet. Der var brand i taget og rumbrand i indgangspartiet, hvor der lå nedfaldne ventilationsrør. Ud fra det vurderede han, at branden havde været i gang i et stykke tid, inden alarmopkaldet havde lydt.

Han valgte at sætte et hold røgdykkere ved indgangen og et hold på taget. De tilkaldte enheder blev indsat successivt. På bagsiden af bygningen brændte det også markant. Enheden fra AAAB [redacted] satte han til at standse branden ved multihallen.

Han ved ikke præcis, hvor kraftigt det blæste, men han husker, at de talte om, at det var mærkeligt, at man havde udført varmt arbejde på brandbart materiale under de vejrforhold.

Ingeniørgangen har bidraget til brandspredningen. Det var en lokal borger, der gjorde dem opmærksom på hulrummet, og de placerede hurtigt mandskab på en lift med en skæreslukker. Det var for farligt at sende mandskab ind. De fik først bugt med branden i ingeniørgangen, da de satte skæreslukkeren ind. Han ved ikke, hvor lang ingeniørgangen var. Han vil tro, at de fik kendskab til ingeniørgangen 1½-2 timer inde i indsatsen.

Der var i bygningen en atypisk røgvandring. I hallen var der sket røgvandring

i skillevæggen mellem den store hal og den lille hal, og der var en atypisk afbrænding af skillevæggen. Der var en gennembrænding fra kantinen og ind i hallen. De satte mandskab ind fra vestsiden igennem et redskabsrum og bekæmpede brandspredningen den vej fra.

Omkring midnat gik de rundt med et termisk kamera for at søge efter brandlommer, og de havde en brandvagt på i løbet af natten. De afsluttede indsatsen næste morgen.

Der lå et stråttækt hus ikke langt derfra, som de havde fokus på, fordi nogle borgere var bekymrede for, om branden ville sprede sig dertil. De vurderede situationen og blev enige om, at der ikke var flyvende partikler og gnister, der kunne udgøre en fare. Det var derfor stærkt overraskende for dem, at huset brød i brand. Det var alene taget på huset, det gik ud over. Han var ikke nede og besigtige det. Huset lå 50-100 meter fra C [REDACTED].

Det er sandsynligt, at branden ville have været af mindre omfang, hvis der ikke havde været en sammenbygning mellem hallerne og den lave bygningsmasse med omklædningsrum og selskabslokaler. Normalt er der et afstandskrav mellem bygninger, så der ikke sker brandspredning.

Som han husker det, brød branden ud i O [REDACTED] senere end 1½-2 timer inde i indsatsen. Da en borger havde gjort opmærksom på det stråttækte hus, bad han en kollega vurdere, om der var gnister, der blev fanget af røgen. Han kan ikke nærmere fastslå tidspunktet, hvor de begyndte at observere huset. Det var omkring kl. 21.00, at han fik en melding om, at huset brændte.

AL [REDACTED] har forklaret blandt andet, at han arbejder som brandteknisk rådgiver hos DBI. Han er oprindeligt udlært blikkenslager og bygningskonstruktør. Han har i de seneste 15 år beskæftiget sig med brand, herunder brandundersøgelser, syn og skøn samt revision af DBI's vejledninger og regeludvikling.

Hans kolleger Å [REDACTED] og Z [REDACTED] besigtigede skadestedet, og DBI har for A [REDACTED] udarbejdet et notat på baggrund af deres undersøgelser.

Deres undersøgelse omfattede en gennemgang af byggesagsarkivet for at undersøge C [REDACTED] opbygning og den brandmæssige opdeling. De undersøgte brandspredningen og gennemgik vindoplysninger. De havde fået oplyst, at der var brændt med åben flamme på brandbart materiale, og at den udførende håndværker ikke havde et kursus i at udføre varmt arbejde.

Ud fra fotos så det ikke ud til, at der var lavet supplerende brandtekniske tiltag i forbindelse med den nye tagkonstruktion over mellembygningens flade tag.

Der var ingen oplysninger om, at der havde været brandsektionering, der havde forhindret brandspredning i minimum 60 minutter.

Det var både tagpappet og EPS-isoleringen, der brændte. Længere henne på taget brændte også tagkonstruktionen. Der skete en spredning gennem ingeniørgangen. Det brændte i den retning, vinden blæste.

Der var ikke indgået aftale om udførelse af varmt arbejde. Aftaleblanketten fra DBI's vejledning kan udfyldes af bygherren eller andre, der træder i stedet for bygherren. Den udfyldes af den, der indgår en aftale med en anden om udførelse af varmt arbejde. Formålet med, at begge parter skriver under, er, at parterne får talt om, hvad der skal udføres, og begge er ansvarlige for sikkerhedsforanstaltningerne.

Han mener, at Å [REDACTED] rekvirerede bygningstegninger fra kommunen. Han ved ikke, om det var ved fysisk fremmøde i kommunen eller ved digital adgang. Den digitale adgang er ikke altid fuldstændig. Han kan ikke huske, om der var problemer med at indhente tegningerne.

Da mellembygningen blev udstyret med en ny tagkonstruktion, skulle der have været foretaget nogle brandtekniske tiltag, der kunne erstatte den vandrette brandsikring, der havde været der. Man kunne have lagt brandsikringen op ad det buede tag eller ført den lodret op og hen til haltaget. Det så ikke ud til, at det var gjort. Der er ingen krav om, at man skal kunne komme til ethvert hulrum. Det havde brændt længe, inden ilden spredte sig fra den store hal til den lille hal.

Skønsmand AB [REDACTED] har forklaret blandt andet, at han kan vedstå sine erklæringer, som han har udarbejdet sammen med skønsmand AC [REDACTED]. Han er uddannet bygningsfysiker og har navnlig stået for den bygningstekniske del af skønserklæringerne, mens AC [REDACTED] har stået for de mere brandtekniske besvarelser.

Vedrørende besvarelsen af spørgsmål T [REDACTED] 67 forklarede han, at formålet med en aftaleblanket er at fastlægge, hvem der skal undersøge forskellige forhold af betydning for arbejdet og sikkerheden i forbindelse hermed. Hvis en entreprenør påtager sig en opgave, må denne spørge sig for. Hvis entreprenøren ikke gør det, må man gå ud fra, at entreprenøren har viden om relevante forhold. En aftaleblanket kan indebære forpligtelser for både opgavegiver og opgavemodtager.

Vedrørende besvarelsen af spørgsmål G [REDACTED] JJ forklarede han, at det ikke var bygningstegningerne, men navnlig de optagne fotos, som viste, at der ikke var en brandadskillelse i forbindelse med ingeniørgangen. Det ses ofte, når der foretages renovering af et gammelt byggeri, at der ikke sker efterlevelse af de regler, der er gældende på tidspunktet for renoveringen.

Vedrørende besvarelsen af spørgsmål T 47 forklarede han, at baggrunden for, at branden standsede ved tagkonstruktionen med metalpaneler på idrætshallerne, kan være, at brandvæsenet slukkede branden, da den nåede dertil.

Vedrørende besvarelsen af spørgsmål T 40 forklarede han, at der var brandskader på væggen ind til hallen. I selve hallen var der dog ikke sket skade i noget stort omfang.

Han kender ikke baggrunden for, at reduktionen af skaderne, såfremt der havde været korrekt udført brandsektionsadskillelse, i svaret på spørgsmål 1 i den supplerende skønserklæring af 23. januar 2019 vurderes til 20 pct., hvor de tidligere blev vurderet til 15 pct.

Vurderingen af den opnåede forbedring på ca. 30 pct. som nævnt i spørgsmål G O er et udtryk for hans og kollegaens bedste skøn. Han vidste ikke i detaljer, hvordan bygningen så ud før skaden. Han kan således ikke sige, at AH's vurdering af forbedringsgraden til 16 pct. er forkert. Han kan heller ikke udelukke, at forbedringerne har været mere end 30 pct. i forhold til den hidtidige standard.

Ved hans og kollegaens vurdering indgik, at byggeriet havde en varierende alder, men at det fremgik, at der var sket passende løbende vedligeholdelse. Han har set Q's tegning af 10. marts 2016. De med lyserødt markerede områder var ikke opført i henhold til kravene for begrænsning af brandspredning. Sandsynligheden for brandspredning havde ikke været så stor, hvis de lyserøde områder ikke var bebygget. Hvis brandspredningen i forbindelse med branden i hallerne havde været begrænset, havde der følgelig været en mindre risiko for spredning af branden til ejendomme på O.

Ved påbrænding af tagpap er det nederste lag det kritiske. Det kan være en korrekt måde at montere tagpap at koldklæbe en underpap og herefter påbrænde en overpap.

Det er hans vurdering, at det ikke er normalt, at tagdækkere ikke kender til reglerne for varmt arbejde. Han regner derimod ikke med, at ventilationseksperter sædvanligvis kender til reglerne.

AM har forklaret blandt andet, at han er uddannet ingeniør og har været det i 40 år. Han arbejder som skadebehandler hos AH, som nu hedder .

Han og virksomheden blev rekvireret af A til at lave en skadesopgørelse på bygningsdelen i forbindelse med branden i C. Han så på, hvad det ville koste at bygge hallerne op igen og herunder på, hvor meget der skulle udføres i anledning af branden, idet blandt andet fundamentene ikke var skadede. Han så således på, hvor meget der skulle ske, før hallerne så ud, som de gjorde før skaden.

Posten ”lovliggørelse” i rapporten af 1. september 2014 vedrører bygningsdele, hvor der eksempelvis var for lidt isolering i forhold til gældende bygningsreglementer. Beløbet på 2,2 mio. kr. foretog han ikke nogen nærmere beregning af, da det var forsikringsdækningens maksimum, og da de reelle omkostninger var langt større end dette beløb.

Rapportens ”litra II” vedrørte den lille og den store hal. Det var deres vurdering, at kun begrænsede dele af disse haller kunne blive stående, og at det ville være besværligt arbejde. De foretog endvidere en vurdering af forskellen mellem nyværdien og dagsværdien. Heri indgik en vurdering af bygningens placering, dens alder, dens vedligeholdelsesstand mv. De så i den forbindelse på de specifikke enkeltdele af bygningen og foretog konkrete vurderinger af disse. De støttede sig i den forbindelse til forskellige publikationer, herunder Forsikring og Pensions levetidstabeller, hvor der er taget højde for bygningers vedligeholdelsesstand og det miljø, de er placeret i.

Posten ”miljøsanering” dækkede blandt andet over sikring af det støv, der var på brandtomten. Det skulle vandes og samles sammen, så det ikke blæste mod en nærliggende børnehave. Endvidere skulle brandtomten indhegnes. Der er tale om faktisk afholdte omkostninger efter fakturaer.

A [redacted] indgik et forlig med C [redacted] om blandt andet betaling af en kontanterstatning på 40 mio. kr. Herudover blev der ydet en yderligere erstatning på 4,8 mio. kr., men AH [redacted] foretog ikke en beregning af det beløb. Beløbet på 466.000 kr. i hans notat af 12. november 2015 vedrørte en tvivl om, hvorvidt svømmehallens vipper havde taget skade som følge af branden, og hvorvidt der var sket skade på øvrige installationer. Der var afsat 0,5 mio. kr. til dækning heraf i forliget, og notatets beregning var den nærmere vurdering af det tab.

AAC [redacted] med initialerne [redacted] og han selv varetog langt hovedparten af vurderingsopgaverne, men de var i alt fem mand på opgaven. Revisionen af deres rapport, som er dateret den 22. juni 2017, skyldtes, at revisoren havde bedt dem om at fremsende rapporten på ny. Forinden var der sket ubetydelige rettelser. Dagsværdien var ikke indført i den første udgave af rapporten, men den var beregnet, inden forliget mellem A [redacted] og C [redacted] blev indgået.

Posten ”projekt, udbud, projektopfølgning, tilsyn, byggeledelse” på side 3 i rapporten af 1. september 2014, var gjort op efter behovet for teknisk rådgivning i forbindelse med genopbygningen af hallerne. Det var et skønnet tal. Det var endvidere posten ”myndighedsbehandling”. Han mener, at han drøftede tallet med E [redacted], men han er ikke sikker. Han kan ikke præcis vurdere, hvad skadesomfanget havde været, hvis kun omklædningen og svømmehallen var brændt, jf. Q [redacted]s kort af 10. marts 2016. Der er en vis opdeling i deres rapport, men kortbilaget har en lidt anden ud-

formning end kortbilaget af 10. marts 2016.

AN [REDACTED] har forklaret blandt andet, at hun har arbejdet i forsikrings-branchen i 39 år. Hun har været ansat i A [REDACTED] siden 2000 og har behandlet både bygningssager og løvsøresager. Hun har været ansat i storskade-afdelingen siden 2003.

C [REDACTED] havde ikke en stående byggeforsikring hos A [REDACTED]. En byggeforsikring ville have været nævnt som en tillægsdækning. Det fremgår af punkt 9 i fællesvilkårene, at C [REDACTED] skulle underrette A [REDACTED] inden påbegyndelse af ombygning, større renoveringsarbejder og lignende.

Da hun blev bekendt med skaden, kontrollerede hun policen. Hun kontaktede en såkaldt underwriter, der bekræftede, at der ikke var en tillægsdækning. Underwriteren oplyste, at det ikke ville have betydet en præmieforhøjelse, hvis der var tegnet en tillægsdækning. C [REDACTED] havde en obligatorisk brandforsikring, der dækkede de eksisterende bygninger, og derfor dækkede A [REDACTED] skaden. Brandforsikringen er en del af bygningsforsikringen.

Hvis C [REDACTED] havde tegnet en byggeforsikring, ville den have dækket selve entreprisen. C [REDACTED] havde i 2011 en byggeforsikring. Det fremgår af side 2 i policen fra 2011, at man har foretaget en registrering af det, der er meldt ind, og på side 3 har tilføjet en særlig klausul om tillægsdækningen med angivelse af blandt andet selvrisiko. Entreprenørerne var ikke medsikrede, da der ikke var tegnet en byggeforsikring. Det fremgår af vilkårene, at entreprenører kun er dækket, hvis der er en byggeforsikring.

På grund af skadens omfang besluttede de at få bygnings-skaden og driftstab vurderet eksternt. Vurdering af løvsøreskaden tog deres egen løvsøretaksator sig af. C [REDACTED] ønskede at få udbetalt kontanterstatning, da ejendommen var uhensigtsmæssigt opført, fordi flere af bygningerne var bygget sammen.

AO [REDACTED] har forklaret blandt andet, at er uddannet tømrer og bygningskonstruktør. Han har været ansat som taksator i M [REDACTED] siden 2007 og har en uddannelse fra forsikringsakademiet. Hos M [REDACTED] har han udelukkende beskæftiget sig med bygnings-skader. De sidste 6 år har han behandlet sager med store skader på 1 mio. kr. og op efter.

Det fremgår af deres sag, at skaden på O [REDACTED] blev anmeldt telefonisk til M [REDACTED] gennem deres alarmsystem. Normalt meddeler de dækningstilsagn på e-mail, men da forsikringstagerne ikke havde en e-mailadresse, meddelte han dem tilsagnet mundtligt på stedet. Skaden var dækket under villaforsikringen. Inden han tog ud på adressen, kontaktede han skadesservice, der oplyste, at der var store skader på ejendommens tagkonstruktion, da brandvæsenet havde løftet det meste af taget af for at komme ind til de steder, hvor der var ild.

Han tog de fotos af huset efter branden, som er fremlagt i sagen. Ejendommen var en del af de bevaringsværdige ejendomme i den gamle del af AAD [REDACTED]. Under det første møde med forsikringstagerne oplyste de, at de løbende havde vedligeholdt ejendommen med respekt for ejendommens alder og bevaringsværdighed. Han bemærkede, at garagen, som var uskadt, fremstod som velvedligeholdt.

Som det fremgår af billederne, lå der rester af aske og strå fra taget på første-salen. Hele huset var sodskadet, og der var en kraftig lugt af røg. Når sodpartikler blandes med slukningsvand, opstår der nogle klorforbindelser, som angriber elinstallationerne. Disse måtte derfor skiftes i hele huset. Der var klassiske massive fyldningsdøre i huset, og disse skulle genskabes, da ejendommen var nyværdiforsikret. Vægge, lofter og gulve var beskadiget af slukningsvand. Køkkenelementerne var så opfugtede, at de ikke kunne repareres. Køkkenet var et nyere snedkerkøkken. Forsikringstageren gik til den leverandør, der havde leveret køkkenet, og bestilte et tilsvarende. Køkken, hvidevarer og opsætning er betalt af M [REDACTED].

Han vurderede, at skadegraden var op mod 50 pct. Hvis skadegraden er over 50 pct., har forsikringstageren ret til at få huset nyopført. Ved opgørelsen af skadegraden, vurderede han hver bygningsdel for sig. Han beregnede således, hvor stor en del af stråtaget der var beskadiget, og kiggede på spær, loftsbeklædning, fodpaneler osv. Han vurderede, at skadegraden var 41,12 pct. Han foretog denne vurdering alene, men støttede sig blandt andet op ad de beregninger, ingeniør AAE [REDACTED] foretog for så vidt angår statikken i bygningen.

Der skulle herefter ske udbedring til nyværdi. Han udarbejdede en detaljeret beskrivelse af projektet og indhentede tilbud i henhold til AB 92. De udbød projektet i en hovedentreprise til tre eller fire virksomheder i M [REDACTED]s netværk. AAF [REDACTED] A/S afgav det billigste tilbud.

Selskabet AAG [REDACTED] A/S stod for oprydning af resterne af tagkonstruktionen. AAE [REDACTED] foretog statiske beregninger. Rådgivende Civilingeniør AAH [REDACTED] bistod i forbindelse med udarbejdelse af udbudsmaterialet. Udgifterne til leje af stillads hos AAI [REDACTED] Stille-ladser blev højere end forudsat, da der opstod forsinkelser i byggeriet. Der var et meget højt strømforbrug, da der var opstillet affugtere, der kørte i døgndrift i 6-8 uger.

Han foretog dagsværdiansættelsen. Han kiggede overordnet på ejendommens stand, men vurderede også de enkelte bygningsdele. Forsikring & Pension har udarbejdet levetidstabeller på bygningsdele, og dem inddrog han sammen med sit eget indtryk af bygningens stand og forsikringstagernes oplysninger om vedligeholdelse. Forsikringstagerne oplyste, at stråtaget var under 10 år gammelt. Han kunne se, at murværket løbende var renoveret. Beløbet på 2,4 mio. kr., der fremgår af skadesopgørelsen, er nyværdien. Den samlede værdi-

forringelsesprocent er beregnet til 12,89. Beløbet på 1.884.000 kr. er bygningens forventede nyværdi. Han har ikke undersøgt handelsværdien. Det gør de kun, hvis kunden ønsker kontanterstatning. Der var inden branden gulvvarme i køkkenet. Der blev herudover etableret gulvvarme i et af værelserne. Han kan ikke huske, om der i forvejen var elektrisk gulvvarme, som blev erstattet med vandbåret gulvvarme, som er billigere i drift. Førstesalen var isoleret, men ikke godkendt til beboelse. De kunne derfor ikke lovliggøre den, men forsikringstageren fik erstattet isoleringen. Der blev lagt en branddug under stråtaget som led i lovliggørelsen af ejendommen, da det er et myndighedskrav. Køkkenet blev dagsværdiansat til 85 pct., selvom det var 20 år gammelt på grund af kvaliteten og vedligeholdelsesstanden.

Han vil ud fra det fremlagte oversigtskort fra Krak anslå, at afstanden mellem O [redacted] og den fjerneste del af C [redacted] er ca. 100 m. Afstanden til den nærmeste del er ca. 75 m. Han ved ikke, om der lå tre stråtede huse mellem C [redacted] og O [redacted].

AP [redacted] har forklaret blandt andet, at han blev uddannet civilingeniør i 1996. Derudover har han en HD fra 2002. Han har tidligere arbejdet i tre forskellige kommuner. Han har de seneste 15 år arbejdet i P [redacted] som byg- herrerådgiver. Han har arbejdet en del med energirenoveringer, herunder med ESCO-projekter.

Han var projektleder på et hold, der involverede 5-6 personer, som foretog den foranalyse, der fandt, at der var potentiale i energirenoveringer for E [redacted].

Han formulerede svaret på spørgsmål 22 i rettelsesblad af 15. november 2013, men en anden medarbejder i P [redacted], AAJ [redacted], kontrol- lerede svaret. Spørgsmålet gik på, om der var en all-risk-forsikring, hvorun- der entreprenøren og dennes underentreprenører var medforsikret. Ved en all-risk-forsikring ville også entreprenører og underentreprenører være for- sikret, medmindre de specifikt var undtaget. Det var ikke tilfældet ved en sædvanlig brand- og stormskadeforsikring.

Første del af hans svar var udtryk for, at der i udbudsmaterialet var anført, at visse dele af entreprisen skulle være dækket. Hvis der skulle være yderligere dækning, måtte entreprenørerne tegne særskilte forsikringer. Det fremgik således af besvarelsen, at entreprenørerne selv skulle tegne forsikringer. Han mener, at det klart fremgår af svaret, at der ikke ville blive tegnet en all-risk-forsikring. Derfor fandt han det ikke nødvendigt udtrykkeligt at nævne, at der således ikke var medforsikring for entreprenøren og underentreprenøren under en sådan forsikring.

I forbindelse med udbuddet blev der oprettet mapper med bygningstegninger, som kunne tilgås med NemID. Det er hans opfattelse, at det er nødvendigt at se på byggeriets tegninger sammenholdt med en fysisk besigtigelse for at få

et ordentligt billede af den bygningsmasse, man eventuelt vil afgive tilbud på. Han kan ikke huske, om han selv var inde på arkivet med bygningstegningerne, men ved gennemsyn af sin e-mailkorrespondance har han konstateret, at en anden tilbudsgiver har haft problemer med adgangen. Denne skrev senere til ham, at der var opnået adgang.

Den dialog, han havde med E [REDACTED], var primært med R [REDACTED]. Det gjaldt også vedrørende forsikringsforhold. Han opfattede E [REDACTED] som bygherre på projektet. Forinden afgivelsen af svaret om, at der ikke ville blive tegnet en all-risk-forsikring, havde han drøftet spørgsmålet med E [REDACTED], der havde godkendt svaret. Kommunen ville ikke tegne en sådan forsikring. De ville derimod tegne en brand- og stormskadeforsikring. Han husker ikke, hvorfra han fik oplysningen om, at kommunen ville tegne en brand- og stormskadeforsikring. Oplysningen om, at en sådan forsikring ville blive tegnet, var ment som en positiv oplysning til de bydende.

Han så ikke den police, som senere blev tegnet, idet han alene var rådgiver i udbudsfasen. Det er sædvanligvis vinderen af udbuddet, der tager en nærmere drøftelse af forsikringsforhold med bygherren. Han forventede, at entreprenørerne ville have mulighed for medsikring, hvis de ønskede det, men de skulle i givet fald rette henvendelse herom til bygherren. Han var ikke bekendt med, at E [REDACTED] tegnede en all-risk-forsikring pr. 1. januar 2014.

Han husker ikke, om han dengang havde viden om, at C [REDACTED] ikke var ejet af E [REDACTED]. Det var ikke et tema på det pågældende tidspunkt. Han kan ikke udtale sig om, hvorvidt ejerskabet til hallerne var en relevant oplysning, eller om det blev drøftet. Men det er ikke usædvanligt, at en sportshal er en selvstændig juridisk person. Den viden har han fra forskellige andre ESCO-projekter.

AQ [REDACTED] har forklaret blandt andet, at han er administrerende direktør i I [REDACTED]. Han kom som 22-årig i lære som ventilationsmontør i sin fars firma. Efterfølgende udførte han serviceopgaver, og i de seneste 25 år har han haft med administration, enterprisesager og serviceopgaver at gøre.

I rapporten fra AV [REDACTED] A/S fremgår, at stålbenene skal inddækkes med tagpap på fire sider, og at der kun er 20 cm mellem tag og stålkonstruktionen. Arbejdet skulle gennemføres trinvist. Først montering af stålbenene, så svejsning og montering af stålkonstruktionen og herefter placering af ventilationsanlægget. Stålkonstruktionen skulle hejses op på taget med kran den 10. juli 2014, men det måtte de aflyse, da man havde konstateret en brandkam, da taget var blevet åbnet, hvilket bevirkede, at stålbenene ikke kunne monteres.

Det var aftalt, at inddækningen skulle udføres ved påbrænding af tagpap. Det

kan ikke udføres på anden måde. Stålbene var ca. 50 cm høje, og der ville have været 20 cm fra tappappet til stålkonstruktion. Det ville derfor ikke have kunnet lade sig gøre at foretage inddækningerne, efter at stålkonstruktionen var monteret, sådan som W [redacted] har beskrevet. I [redacted] havde leveret stålbene, og de var på taget, da det var meningen, at de skulle have været monteret på dagen for branden. Han ved ikke, hvornår stålbene var blevet leveret.

I [redacted] samarbejder fortsat med G [redacted], og de har herunder løbende kontakt med W [redacted] og Q [redacted]. Han har på intet tidspunkt hørt om, at W [redacted] skulle have været sur over, at I [redacted] ikke havde fulgt hendes instruks om, hvordan interimslukningen skulle udføres.

I [redacted] har en erhvervsforsikring hos AAK [redacted] A/S. De har anmeldt skaden, men forsikringselskabet har meddelt afslag på dækning, da forsikringen ikke dækker skader som følge af varmt arbejde og ansvar for underentreprenører.

I [redacted] blev etableret i 2003 som en fusion mellem tre selskaber. På det tidspunkt var der 28 ansatte, og virksomheden udførte alt inden for ventilation og service. I 2014 var der 48 ansatte, og herudover samarbejdede de med mange forskellige underentreprenører. Dengang havde de en omsætning på 90 mio. kr. og en egenkapital på 12 mio. kr. Fra 2014 er der udloddet et udbytte på 8,1 mio. kr. I 2012 kom der en ekstra partner ind, og der blev etableret et holdingselskab. I [redacted] skulle have en soliditetsgrad på 20 pct. og skulle, hvis det var opfyldt, udbetale resten til holdingselskabet, der havde gæld til de ultimative ejere. I dag er der 65 ansatte i I [redacted], og de har en omsætning på 120 mio. kr. og en egenkapital på 10 mio. kr.

Denne sag berører virksomheden voldsomt i forhold til banker og leverandører. I forbindelse med at de flyttede virksomheden, kunne de ikke opnå real-kreditfinansiering, og de tre af de fire partnere måtte låne virksomheden i alt 4 mio. kr. Hvis I [redacted] kommer til at hæfte for det påstævnte beløb, må de lukke virksomheden, hvilket vil have en økonomisk betydning for de 65 ansatte og deres familier, leverandører, underentreprenører mv.

Han ved ikke, hvordan I [redacted] sikrede sig, at de kunne udføre varmt arbejde forsvarligt. De havde ingen i huset, der var uddannet hertil. I dag tilbyder I [redacted] ikke at udføre varmt arbejde.

Deres forsikringsmægler havde oplyst, hvad der var nødvendigt for dem at forsikre. Han ved ikke, om mægleren fik oplyst, at deres underentreprenører udførte varmt arbejde.

Han er medejer af AAL [redacted] med 30 pct. AAL [redacted] ejer I [redacted]. I [redacted] har bygninger og grunde til en værdi på ca. 10 mio. kr. og tilgodehaven- der på ca. 22 mio. kr. Overskuddet i virksomheden i 2019 er budgetteret til 3,6 mio. kr. før skat. Om I [redacted] vil være i stand til at afdrage et skyldigt beløb

til forsikringselskaberne, afhænger af beløbets størrelse. Hvis beløbet er 20-40 mio. kr., kan I ■ ikke honorere en afdragsordning.

Han var ikke på pladsen på dagen for branden. En del af den viden, han har om sagen, har han fra forhandlingen i retten. Han har selv udført varmt arbejde, men det er mange år siden. Han er bekendt med, at der er nogle forholdsregler, der skal iagttages, men han er ikke bekendt med detaljerne.

AR ■ har forklaret blandt andet, at han er medejer af AAM ■ A/S, der beskæftiger sig med større byggerier. AAM ■ A/S' relation til C ■ begyndte i 1996, hvor der blev opført en lille tilbygning. I 1966 blev der etableret et klubhus. I 1970 byggede man den store hal, og et par år efter den lille hal. I 1978 byggede man svømmehallen, omklædningsafdeling, cafeteria og køkken. Således var bygningerne sammenbygget allerede fra 1978. I 2001 eller 2002 blev multihallen opført, hvilket han var involveret i. I den forbindelse blev der etableret en atriumgård og en forbindelsesgang. Der blev endvidere etableret kontor og omklædningsrum, og der blev i den forbindelse bygget et indgangsparti med ovenlysvinduer.

I forbindelse med byggeriet af multihallen blev der af beredskabschef AAN ■ foretaget en brandmæssig gennemgang af byggeriet, herunder tidligere opførte bygninger. Byggerierne blev godkendt uden bemærkninger, og AAN ■ stillede ikke krav om yderligere brandsektionering. Han har ikke kendskab til, at brandsektioneringen ved ingeniørgangen skulle være mangelfuld.

Han bor på AAO ■ i AAD ■, og da han hørte brandbilerne og så røg, gik han ned til C ■. Han gik hjem og hentede tegninger over hallerne, som han gav til brandmændene. Det var på den baggrund, at der blev rekvi- reret en vandstråleskærer, så branden i hulrummet kunne bekæmpes.

Han bistod A ■ sammen med AM ■ fra AH ■. De gennemgik tegninger og udarbejdede en skadesopgørelse. Han del- tog også i forhandlingerne om forsikringssummen. Der var ikke enighed om skadesgraden. AH ■ vurderede, at skadesgraden var under 50 pct. Han var ikke enig heri.

C ■ kunne vælge at lade A ■ genopføre hallerne, dvs. med reparation af træbuerne, men der blev i stedet indgået et forlig om en kontanterstatning, hvor A ■ indvilgede i at betale 40 mio. kr.

De kunne ikke fastslå skadesgraden på vipperne i svømmehallen, så der blev i forliget afsat et beløb hertil. A ■ satte et vagtværn på for at holde uvedkommende væk fra brandtomten. De satte et byggepladshegn op og havde omkostninger til midlertidig afdækning. Udgifterne beløb sig til 3-5 mio. kr.

Det endte med, at man selv ville stå for opførelsen af idrætshallerne. Ud af forligsbeløbet på 40 mio. kr. brugte de 6,5 mio. kr. til ombygning af svømmehallen. De havde så 34 mio. kr. til at bygge for, og AAP [redacted] og AAQ [redacted] blev hyret som arkitekter. De søgte fondsmidler, og AAR [redacted] Fonden donerede 10 mio. kr., og der blev optaget et lån på 17 mio. kr. hos E [redacted].

Q [redacted] har forklaret blandt andet, at han er uddannet elektriker. Han har siden 2011 været daglig leder i C [redacted]. Han sidder i byrådet i E [redacted] for [redacted]. Det har han gjort siden 2008. Forinden sad han i byrådet i S [redacted] Kommune. Han er opvokset i AAD [redacted] og er kommet i C [redacted] det meste af sit liv. Han kender således til opbygningen af hallerne, men har ikke konkret viden om brandsektionering mv., og han har ikke været opmærksom på, at noget var galt.

Det var E [redacted], der betalte for C [redacted]s drift, og derfor også kommunen, der stod som bygherre på det ESCO-projekt, der blev iværksat. Han var ikke involveret i tilrettelæggelsen af udbuddet af ESCO-projektet, men han viste de forskellige entreprenører rundt i bygningen. Hver af de fem bydende entreprenører var således på en rundtur i hallerne på ca. 2 timer.

Alt materialet vedrørende hallerne lå tilgængeligt for de bydende. Han husker ikke nærmere, om de bydende entreprenører bad om tegningsmateriale, men det kan han ikke udelukke. Da G [redacted] vandt udbuddet, fik de alle de tegninger, han havde liggende, til brug for projekteringen. Det var en ingeniør fra G [redacted], som bad om dem. Denne scannede alle tegningerne ind og tilbød ham også en kopi heraf. Han husker ikke navnet på ingeniøren, men det var en person, som sad på G [redacted]'s kontor i AAS [redacted].

Han modtog ikke under projekteringsfasen indvendinger mod brandsektioneringen, og han fik ikke spørgsmål om, hvilke materialer der var anvendt ved de forskellige halbyggerier.

Da branden skete, var han på ferie, men han havde flere telefonsamtaler med A [redacted], der var meget behjælpelige. Selv om de havde en god dialog med A [redacted], var der ikke tale om, at forsikringssummen var en forøgelse. A [redacted] og selskabets rådgiver gennemgik således bygningen i over en måned, og på C [redacted] side havde de sagkyndig bistand fra AR [redacted]s firma. Denne deltog i hele forhandlingsforløbet. Der var en god dialog, men der var tale om en reel forhandling.

C [redacted] er en selvstændig juridisk person. Det er et andelsselskab, hvor flere borgere har andelsbeviser. På grund af et tidligere lån på ca. 1 mio. kr. har E [redacted] også en andel. C [redacted]s bestyrelse består blandt andet af repræsentanter fra idrætsforeningerne. Disse har majoriteten i selskabet.

Det undrer ham meget, hvis G [redacted] ikke var opmærksom på, at C [redacted] var en selvstændig juridisk person. Han havde i forbindelse med byggeriet daglig kontakt med Q [redacted] og W [redacted], der ivrigt stillede spørgsmål om såvel bygningen som C [redacted]s organisering.

Han er ikke bekendt med, at bestyrelsesmedlem AT [redacted] deltog i møder vedrørende projektet.

Han har ikke på noget tidspunkt været involveret i at indmelde byggearbejder til forsikringsselskabet. Han havde en formodning om, at E [redacted] havde tegnet entreprisforsikring vedrørende renoveringsprojektet. Han husker ikke, om E [redacted] bad C [redacted] om at tegne bestemte forsikringer, men han vil mene, at det ikke var tilfældet.

A [redacted] har ikke over for C [redacted] beklaget sig over, at der var et problem i forbindelse med, at C [redacted] ikke havde givet besked om byggearbejdet. Han er ikke bekendt med, at A [redacted] ønskede en sådan besked, eller at de i øvrigt har stillet spørgsmål til forsikringsdækningen, men der har ikke været tale om et "tag-selv-bord".

Han ved ikke, hvorfor C [redacted] ændrede deres ejendoms- og glasforsikring pr. 1. august 2014, jf. police af 14. august 2014, men efter branden har han i sagens natur været opmærksom på, at C [redacted] havde de forsikringer, der var behov for.

AS [redacted] har forklaret blandt andet, at hun er registreret revisor hos I [redacted].

Hun blev antaget af A [redacted] til at udøve assistance med hensyn til vurderingen af C [redacted] krav på erstatning for driftstab. Hun så i den forbindelse på dokumentationen for kravet. Hun gennemgik C [redacted]s årsrapport og budgetter, og sammenlignede budgetterne med årsrapporten fra året før branden. Hun så i den forbindelse på den forventede og den realiserede omsætning. Det var hendes vurdering, at budgettallene var retvisende. Hun fulgte de underliggende bilag for omsætningen for hele 2014 og første halvår af 2015, og der var efter hendes opfattelse ikke store sæsonudsving.

Der var dele af C [redacted]s drift, som helt måtte ophøre på grund af branden, mens andre dele af driften kunne køre videre. Det indgik i hendes vurdering, hvilke sparede udgifter C [redacted] havde som følge af den begrænsede drift. Det kunne være sparede udgifter til lønomkostninger, rengøring og vedligehold. Grunden til, at hun har betegnet sin beregning af 30. oktober 2015 af driftstabets som foreløbig, er, at der kunne være kommet indsigelser fra C [redacted]. C [redacted]s revisor havde opgjort driftstabets til over 3 mio. kr., men efter hendes opfattelse var det ikke opgjort korrekt, herunder for den korrekte periode.

Hendes opgørelse blev da også accepteret af C [REDACTED] og dennes rådgiver. De havde enkelte spørgsmål til hendes beregning, men stillede sig tilfreds med de svar, hun kunne give. Henvisningen i hendes beregning til mulige yderligere sparede omkostninger var tænkt som et forbehold, idet hun ikke selv havde været ude i virksomheden.

Skønsmand AC [REDACTED] har forklaret blandt andet, at han kan vedstå sine erklæringer.

Foyeren som anført i besvarelsen af spørgsmål T [REDACTED] 58 er opført i 1973, mens svømmehallen og omklædningsrummene er fra 1977. Sammenbygningen blev gennemført i 1978. I forbindelse med opførelsen af multihallen i 2001 blev der opført et nyt indgangsparti, en atriumgård, et gangareal mv. Brandsektioneringen var, som det fremgår af de røde linjer på den oversigtstegning, som DBI har udarbejdet.

Som anført i besvarelsen af spørgsmål T [REDACTED] 56 er det rigtigt, at brandmyndighederne tillader små overskridelser af den maksimalt tilladte sektionstørrelse på 2.000 m². Han og AB [REDACTED] foretog ingen opmåling af bygningerne. Arealet af svømmehal, omklædningsrum, cafeteria, køkken, selskabslokaler og foyer var ca. 2.000 m².

Besvarelsen af spørgsmål G [REDACTED] JJ vedrører ingeniørgangen, som opstod, da der blev etableret nyt tag i 1988. Den væg, der ramte hallens hovedvæg, indeholdt brandbart materiale, hvilket var i strid med reglerne. De kunne ikke ud fra tegninger eller bygningerne se, om der var udført brandadskillelse helt op til taget. Brandadskillelse vil ofte være opført i beton, mursten, stål og mineraluld. Det er ikke atypisk, at der ved offentlige byggerier, som er udvidet ved knopskydninger, er mangelfuld brandsektionering.

Som anført i besvarelsen af spørgsmål T [REDACTED] 40 og 47 standsede branden omkring den nye væg ind mod idrætshallerne. Det var selve væggen, der blev merskadet på grund af den mangelfulde brandsektionering.

De vurderede ved besvarelsen af spørgsmål T [REDACTED] 39, at en brandsektionsvæg ville have reduceret skaderne med 15 pct. af håndværkerudgifterne. Han tror ikke, at revurderingen i besvarelsen af spørgsmål 1, skete fordi de fik oplyst af G [REDACTED], at bygningerne var revet ned. Besvarelsen er forbundet med usikkerhed. De lå i den laveste kategori mellem 0 og 25 pct.

Det er hans opfattelse, at det er tilstrækkeligt, at totalentreprenøren og ejeren af bygningen skriver under på aftaleblanketten om varmt arbejde. Blanketterne skal kutymemæssigt underskrives, inden man går i gang med arbejdet. Blanketterne bliver ikke udfyldt, hvis man ikke ved, at der skal udføres varmt arbejde. Det er totalentreprenørens ansvar at give besked videre til underentreprenøren. De parter, der har relation til det varme arbejde, har et ansvar.

Som udgangspunkt er det den, der skal udføre det varme arbejde, der skal undersøge, om der er brandbart materiale i området. Der ligger hovedansvaret. Da der var EPS i taget, skulle man have fortalt, at der var brandbart materiale i det område, hvor der skulle udføres varmt arbejde, så man kunne tage ekstra forholdsregler ved at sikre tilstedeværelsen af brandslukningsudstyr, brandvagt mv. Han husker ikke, hvilke af disse forhold der var opfyldt. De fejl, der er begået, ligger i den tunge ende.

Hvor høje og lave bygninger mødes, skal der foretages ekstra brandsektionsmæssige tiltag. Ved køkkenet skulle der have været en brandkam, og der skulle have været en ikke-brandbar adskillelse.

De kunne ikke konstatere, at der var meddelt byggetilladelse for det område, der er markeret med lyserødt i tegningen udarbejdet af Q [REDACTED] den 10. marts 2016. Brandmyndighederne har således ikke godkendt projektet. Hvis der var meddelt byggetilladelse, var der nok blevet opført en brandvæg på dette kritiske sted, og så havde branden næsten med sikkerhed ikke spredt sig til den lille og den store hal. En brandvæg med mineraluld ville også have lagt en dæmper på den energimængde, der var til rådighed i taget, og så ville ilden have spredt sig langsommere. Han er enig i indsatslederens vurdering af, at branden ikke ville have vandret så meget, hvis der havde været en brandvæg. Ilden kunne sprede sig hen over det lave område. Hvis bygningerne ikke var bygget sammen, ville adskillelsen have udgjort et brandbælte.

Problemet med ovenlyset, som er omtalt i besvarelsen af spørgsmål G [REDACTED] DD2, er, at ovenlyset ofte også virker som brandventilation. Brand på et tag kan sprede sig ned gennem ventilationsåbninger. Ved ingeniørgangen sad en indtagsrist, som ikke var monteret med et brandspjæld, selvom det er et mangeårigt lovkrav. Brandspjældet sikrer, at gasser ikke kan sive fra en sektion til en anden.

Efter at ventilationsanlæggets ben og ståldragere var monteret, ville det være muligt, men vanskeligt, at foretage inddækning af benene. Han husker ikke, hvor tyk isoleringen på taget var.

Parternes synspunkter

Sag [REDACTED]

A [REDACTED] og C [REDACTED] har navnlig anført, at E [REDACTED] og entreprenørerne har begået ansvarspådragende fejl og forsømmelser i forbindelse med planlægningen og tilrettelæggelsen af den midlertidige lukning af hullerne på C [REDACTED]s tag. K [REDACTED] har endvidere handlet ansvarspådragende i forbindelse med selve udførelsen af lukningen.

E [REDACTED], G [REDACTED] og I [REDACTED] burde have undersøgt og sikret sig, at K [REDACTED] [REDACTED] havde gyldigt certifikat til at foretage varmt arbejde, ligesom de

burde have sørget for, at der blev indgået en skriftlig aftale om udførelsen af sådant arbejde.

Entreprenørerne burde have undersøgt, om der var særlige forhold ved arbejdsstedet som eksempelvis hulrum, brandbart materiale eller kraftig blæst, der havde indflydelse på brandrisikoen. Entreprenørerne burde endvidere have påset, at der var udpeget en brandvagt, og at det fornødne brandslukningsudstyr var tilgængeligt på taget. Entreprenørerne har ikke udvist fornøden agtpågivenhed ved planlægningen eller udførelsen af det varme arbejde, ligesom de har tilsidesat en række af sikkerhedsforholdsreglerne i DBI's vejledning om udførelse af varmt arbejde. Entreprenørerne deltog i fællesskab i den utilstrækkelige brandsikring og må alle anses som ansvarlige for brandens opståen.

Ud fra de konkrete omstændigheder var der en så indlysende fare for brandskade, at entreprenørerne må anses for at have forvoldt skaden ved grov uagtsomhed både i forbindelse med planlægningen og udførelsen af arbejdet.

E [redacted] har pådraget sig et selvstændigt erstatningsansvar for brandskaderne baseret på et objektivt grundlag eller en skærpet culpanorm. E [redacted] var bygherre for en entreprise, der omfattede et farligt og risikobetonet arbejde, som skulle udføres på en bygning, der tilhørte tredjemand. Kommunen var involveret i tilrettelæggelsen af entreprisen og fulgte forløbet tæt i byggefasen. Arbejde på tredjemands ejendom må sidestilles med et naboretligt forhold. I et sådant forhold er der pligt til at træffe foranstaltninger, der sikrer, at naboen ikke udsættes for skade. Kommunen havde således konkret en forpligtelse til at sikre, at der ikke blev anvendt arbejdsmetoder, der udgjorde en risiko for brand.

Brandens arnested var på svømmehallens tag, hvor lukningen med påbrænding af tagpap blev udført. Der er således årsagssammenhæng mellem de ansvarspådragende fejl og forsømmelser og branden. Det er ikke upåregneligt, at udførelse af risikofyldt arbejde med åben ild på et ældre halkompleks tæt på hulrum med letantændelige materialer i kraftigt blæsevejr kan medføre omfattende brandskader.

E [redacted] ifalder hæftelsesansvar for de fejl og forsømmelser, som G [redacted], I [redacted] og K [redacted] har gjort sig skyldig i. G [redacted] hæfter for I [redacted] og K [redacted] og forsømmelser, mens I [redacted] hæfter for K [redacted]. I [redacted] hæfter særskilt for K [redacted] fejl og forsømmelser i henhold til Danske Lov 3-19-2. Derudover hæfter E [redacted], G [redacted] og I [redacted] for skaden på C [redacted] som følge af, at der var tale om udførelse af særligt farligt arbejde. Det er i retspraksis fastslået, at påsvejsning af tagpap er særligt farligt arbejde.

E [redacted] og entreprenørerne har ikke bevist, at C [redacted] har udvist egen skyld ved, at C [redacted]s bygningsmasse var indrettet i

strid med bygningsreglementet, ligesom de ikke har bevist, at der er årsags-sammenhæng i forhold til skadesomfanget.

Ved vurderingen af, om der foreligger egen skyld, skal det indgå, at E [REDACTED] [REDACTED] og entreprenørerne er undergivet en særdeles streng ansvarsnorm, og at de gennem forudgående undersøgelser af C [REDACTED]s bygningsmasse og gennem deres daglige gang havde et optimalt overblik over bygnin-gernes beskaffenhed. Heroverfor står, at C [REDACTED] i forbindelse med ud- og tilbygninger havde professionel bistand til projektering og udførelse af byggearbejderne samt havde opnået myndighedsgodkendelse fra byggemyn-dighederne, hvor dette var påkrævet. Opbygningen af C [REDACTED] adskil- ler sig ikke fra tilsvarende idrætshaller andre steder i landet.

Der er ikke ført bevis for, at brandsektionering på taget kunne have for-mindsket brandens udbredelse og dermed skadesomfanget. Ved vurderingen heraf skal det tages i betragtning, at det blæste kraftigt den pågældende dag, og at ilden også spredte sig gennem ventilationskanalerne.

A [REDACTED] har udbetalt erstatning til C [REDACTED] i henhold til de af C [REDACTED] tegnede forsikringer, og A [REDACTED] er derfor i medfør af al- mindelige obligationsretlige regler og erstatningsansvarslovens § 22, stk. 1, indtrådt i C [REDACTED]s eventuelle ret mod E [REDACTED] og entre- prenørerne. Det bestrides, at A [REDACTED] har udbetalt erstatning kulance- mæssigt. Den omstændighed, at C [REDACTED] undlod at anmelde ombyg- ningsentreprisen til A [REDACTED] var uden betydning for C [REDACTED]s for- sikringsdækning.

Entreprenørerne var ikke omfattet af C [REDACTED]s ejendomsforsikring, da ejendomsforsikringen ikke omfattede en byggeforsikring. Det fremgår så- ledes af policen, at tillægsgæknning for byggeforsikring ikke var tegnet. Selv hvis der var tegnet byggeforsikring, ville entreprenørerne ikke have været medsikret under ejendomsforsikringen, da betingelserne herfor ikke var op- fyldt, da C [REDACTED] ikke var bygherre, og da C [REDACTED] ikke var el- ler ville have været forpligtet til at tegne brand- og stormskadeforsikring med entreprenørerne som medsikret. Entreprenørernes medsikring har ikke støtte i parternes aftalegrundlag, og de har ikke haft en berettiget forventning om at være medsikret på ejendomsforsikringen.

Hvis retten finder, at entreprenørerne er medsikret på C [REDACTED]s ejen- domsforsikring, kan A [REDACTED] fremsætte et regreskrav mod entreprenø- rerne som følge af den udviste grove uagtsomhed, jf. forsikringsaftalelovens § 18, stk. 2.

Det fremsatte krav er opgjort korrekt og er fuldt ud dokumenteret. Kravet til beviset for tabet må lempes som følge af graden af den skyld, som E [REDACTED] [REDACTED] og entreprenørerne har udvist. Der er ikke fremkommet oplysnin- ger, der giver grundlag for at fastslå, at de erstattede udgifter ikke har været

rimelige eller nødvendige. Erstatningen er således udbetalt på baggrund af forhandlinger mellem A [redacted] og C [redacted], som har modstående interesser, og hvor parterne har været bistået af sagkyndige. Der skal ikke ske reduktion af kravet for bygningskaderne ud fra et synspunkt om, at der er sket forbedring eller forlænget levetid af bygningen.

Kravet vedrørende bygnings- og løssøreskade og relateret følgetab kræves forrentet fra den 4. oktober 2015, subsidiært den 5. marts 2016, jf. rentelovens § 3, stk. 2 og 3. Kravet vedrørende driftstabet skal forrentes fra sagens anlæg.

E [redacted] har navnlig anført, at kommunen ikke har handlet ansvarspådragende. Kommunen har som bygherre således gjort alt, hvad der rimeligvis kan kræves for at tilrettelægge ESCO-renoveringen på tilstrækkelig sikker vis. E [redacted] havde i forbindelse med sagen antaget professionel hjælp hos G [redacted], som skulle varetage bygherrens forpligtelser vedrørende sikkerhedskoordinering, herunder ved udarbejdelse af plan for sikkerhed og sundhed. E [redacted] deltog ikke i planlægningen af den midlertidige lukning, som ikke var en del af det oprindelige projektmateriale, og kommunen fik ikke i løbet af projektet konkret viden om, at der skulle udføres varmt arbejde på taget.

E [redacted] er ikke ansvarlig over for A [redacted] på objektivt grundlag. E [redacted]s udførelse af energirenoveringsentreprisen på C [redacted]s ejendom kan ikke sidestilles med et låneforhold, for hvilket der gælder et objektivt ansvar. Risikobetragtninger kan heller ikke føre til, at E [redacted] skal bære det tab, som er påført C [redacted] og A [redacted].

E [redacted] hæfter ikke over for A [redacted] for selvstændigt virkende hvervtagere. Der er tale om et forhold uden for kontrakt, hvor udgangspunktet er, at der ikke pålægges en hvervgiver hæftelsesansvar for en selvstændigt virkende hvervtagers fejl. Det arbejde, som blev udført på taget, og som kommunen ikke havde kendskab til, indebærer ikke en sådan særlig stor grad af risiko, at der er grundlag for at fravige udgangspunktet.

E [redacted] er medsikret på C [redacted]s forsikring hos A [redacted], og A [redacted] er derfor afskåret fra at gøre regres over for E [redacted]. Subsidiært er entreprenørerne medsikrede, hvorfor A [redacted] er afskåret fra at gøre regres over for disse med den følge, at Eo [redacted]s hæftelsesansvar bortfalder.

Hvis E [redacted] har et hæftelsesansvar for G [redacted], I [redacted] eller K [redacted]s fejl, har kommunen ret til regres mod den eller de entreprenører, hvis fejl kommunen dømmes til at hæfte for. Regresretten gælder for det fulde beløb, som kommunen måtte blive dømt til at betale, da kommunen ikke har handlet culpøst. I [redacted]s og de øvrige entreprenørers ansvar skal ikke nedsættes

i medfør af erstatningsansvarslovens § 25.

E [redacted] har ikke som anført af G [redacted] haft pligt til at medsikre entreprenørerne efter ABT 93 § 8. Det er i den forbindelse uden betydning for sagen, at C [redacted] ikke var ejet af E [redacted] og at E [redacted] ikke havde tegnet brandforsikring for bygningerne.

C [redacted]s eksisterende bygninger var brandforsikret i A [redacted], og den forsikring, der kræves i henhold til ABT 93 § 8, stk. 1, var således tegnet. G [redacted] havde derfor ikke opnået en anden eller bedre retsstilling, hvis forsikringen var tegnet af E [redacted]. Det er herefter også uden betydning, om G [redacted] vidste, at C [redacted] ikke var ejet af E [redacted]. G [redacted] var imidlertid bekendt med ejerforholdene, da disse blev drøftet under indledende møder i foråret 2014. G [redacted] havde endvidere adgang til alt tegningsmateriale over C [redacted], og af dette fremgik entydigt, at bygningerne ejedes af C [redacted]. Det bestrides, at G [redacted] bad enten skriftligt eller mundtligt om at blive medsikret på E [redacted]s brand- og stormskadeforsikring.

A [redacted] og C [redacted]s krav skal nedsættes eller bortfalde under henvisning til den egen skyld, som C [redacted] har udvist. Tabet skal endvidere fastsættes væsentligt lavere end opgjort af A [redacted] og C [redacted].

G [redacted] har navnlig anført, at G [redacted] er medsikret under den forsikring, som C [redacted] havde tegnet hos A [redacted]. Det følger af forsikringsvilkårene, at forsikringen dækker forsikringstager som ejer eller bruger af det forsikrede, og at ejendomsforsikringen dækker byggeriets entreprenører, når bygningen er under opførelse, tilbygning eller ombygning. Arbejdet på C [redacted] omfattede ombygning, og ejendomsforsikringen dækker derfor entreprenørerne. C [redacted] var ikke forpligtet til at tegne en særskilt byggeforsikring, og et sådant synspunkt kan ikke gøres gældende over for G [redacted]. Regres mod G [redacted] er herefter afskåret. Det er uden betydning, at A [redacted] ikke var underrettet om de iværksatte renoveringsarbejder. Hvis A [redacted] ønskede at gøre gældende, at forsikringsdækning efter branden var helt eller delvist afskåret som følge af manglende underretning, skulle dette synspunkt have været fremført over for C [redacted] med den konsekvens, der følger af forsikringsaftalelovens § 45.

Da G [redacted] er medsikret under C [redacted]s ejendomsforsikring, kan A [redacted] kun gøre regres mod sikrede, hvis sikrede har udvist grov uagtsomhed, jf. forsikringsaftalelovens §§ 18-20. Det bestrides, at G [redacted] har udvist grov uagtsomhed i forbindelse med planlægningen af den midlertidige lukning på C [redacted]s tag. Det bestrides ligeledes, at uagtsomheden er udvist af G [redacted]s øverste ledelse eller nogen anden, som G [redacted] kan identificeres med. A [redacted] er i øvrigt afskåret fra at gøre et anbringende om grov uagtsomhed gældende under hensyn til den klare procesklæring, der frem-

går af A [redacted]s replik af 15. januar 2018.

E [redacted] er forpligtet til at friholde G [redacted] for krav rejst af A [redacted], da E [redacted] har tilsidesat sin forpligtelse til at tegne brandforsikring i henhold til ABT 93 § 8. E [redacted] har i udbudsmaterialet afgivet et løfte om, at der var eller ville blive tegnet en brandforsikring. E [redacted] har i forbindelse med indgåelsen af aftalen og efterfølgende undladt at gøre G [redacted] opmærksom på, at E [redacted] ikke var ejer af C [redacted], og at C [redacted] dermed ikke var forsikret i E [redacted]s forsikringselskab, AD [redacted]. Ved at undlade at tegne brandforsikring eller ved at undlade at gøre entreprenørerne opmærksom på, at man ikke mente sig forpligtet til at tegne forsikring, har kommunen misligholdt sin aftale med G [redacted]. Der kan derfor ikke rejses krav mod G [redacted] om erstatning. Subsidiært skal E [redacted] friholde G [redacted] for krav om erstatning.

Erstatning for driftstab er fraskrevet, jf. ABT 93 § 35, stk. 2, og A [redacted] kan derfor ikke rejse krav mod G [redacted] om erstatning for driftstab. Subsidiært skal E [redacted] friholde G [redacted].

G [redacted] var ikke bekendt med og har ikke foreskrevet, at den midlertidige lukning af hullerne på taget skulle ske ved påbrænding af tagpap. Det var en klar forudsætning for G [redacted], at arbejdet med udførelse af lukningen af taget blev udført af medarbejdere med de rette kvalifikationer. Der er ikke grundlag for at kritisere G [redacted]s planlægning af lukningsarbejdet. G [redacted] havde udarbejdet Plan for Sikkerhed og Sundhed, som var udleveret til de andre entreprenører. Af planen fremgik blandt andet, at DBI's vejledning om varmt arbejde fandt anvendelse.

Den utilstrækkelige og forskriftsstridige brandsektionering af C [redacted] var kraftigt medvirkende til brandens spredning. Efter skønserklæringerne kan det lægges til grund, at skaderne som følge af branden ville have været mindsket med mindst 20 pct., hvis der havde været udført korrekt brandsektionering. Det var inadækvat for G [redacted], at branden kunne opstå, og det var inadækvat, at branden kunne få det omfang og den spredning, som den fik. C [redacted] har på baggrund af disse bygningsmæssige forhold udvist en betydelig grad af egen skyld, og et eventuelt erstatningsansvar skal derfor bortfalde eller nedsættes væsentligt.

Det var en klar og for I [redacted] kendelig forudsætning for udførelse af ventilationsopgaven, at der blev anvendt erfarne og veluddannede medarbejdere. Ved at antage K [redacted], som ikke havde uddannelse i eller erfaring med tagarbejde, har I [redacted] misligholdt sin aftale med G [redacted], og I [redacted] har endvidere markant forøget risikoen for skade. G [redacted] hæfter derfor ikke for følgerne. Hvis G [redacted] hæfter for underentreprenørernes erstatningsansvar, skal I [redacted] i det indbyrdes forhold mellem G [redacted] og I [redacted] friholde G [redacted]. Det bestrides, at G [redacted] var forpligtet til at tegne en forsikring, der dækkede I [redacted]. Hvis G [redacted] hæfter

for K [redacted]s erstatningsansvar, skal K [redacted] i det indbyrdes forhold mellem G [redacted] og K [redacted] friholde G [redacted].

A [redacted]s og C [redacted]s erstatningsopgørelse bestrides. Skaderne kunne have været reduceret med mindst 20 pct., hvis C [redacted] havde sørget for korrekt brandsektionering. A [redacted]s og C [redacted]s krav skal derfor nedsættes med mindst 20 pct. Med de afholdte udbedringsom- kostninger er der tilført C [redacted] en øget værdi i form af øget levetid, forbedrede materialer, sparede vedligeholdelsesomkostninger mv. A [redacted]s krav kan højest opgøres med udgangspunkt i dagsværdien på 18.276.931 kr. Udgifter til lovliggørelse og miljøsanering skal udgå, da disse beløb ikke vedrører forhold, der har relation til brandskaden. Kravet på dækning af ”relaterede omkostninger” kan heller ikke fremføres, da det ikke er dokumenteret, hvad det dækker over. Som anført ovenfor kan erstatning for driftstab ikke gøres gældende, da ansvaret herfor er fraskrevet, jf. ABT 93 § 35, stk. 2. A [redacted]s krav kan tidligst kræves forrentet fra sagsanlæg.

I [redacted] har navnlig anført, at A [redacted]s regreskrav i henhold til ejendomsforsikringen er udelukket, da det fremgår af forsikringens fællesvilkår, at bygge- riets entreprenører er medsikrede under forsikringen. Byggeforsikringsdækning fremgår ikke af forsikringspolice, hverken som en tilvalgt eller en fra- valgt dækning. Almindelige fortolkningsprincipper, herunder særligt ukla- rhedsreglen, medfører i et sådant tilfælde, at ejendomsforsikringen må anses for at omfatte byggeforsikringsdækning, da uklarheden skal fortolkes mod A [redacted] som koncipist. At der er tale om et vilkår, som ikke er klart og tydeligt affattet, understreges af A [redacted]s vekslende redegørelser for ejendomsforsikringens indhold og ændrede argumentation for afvisning af medsikring. Det kan derfor konkluderes, at ejendomsforsikringen indeholdt byggeforsikringsdækning, og at ejendomsforsikringen omfattede bygning un- der opførelse, tilbygning og ombygning. Det er ikke et vilkår for at anse I [redacted] for medsikret, at C [redacted] var bygherre og forpligtet til at tegne for- sikring. Medsikring er heller ikke betinget af en anmodning eller berettiget forventning fra entreprenørerne.

Da I [redacted] er medsikret for skaderne på C [redacted], er A [redacted] afskå- ret fra at rette et regreskrav mod I [redacted], medmindre I [redacted] har handlet groft uagt- somt. A [redacted] har anført, at selskabet har dækket skaderne i henhold til ejendomsforsikringens brandforsikringsdækning og ikke i henhold til bygge- forsikringsdækning. Efter I [redacted]s opfattelse er entreprenørerne medsikret på ejendomsforsikringen som sådan. Hvis A [redacted] er berettiget til at sondre mellem de to typer dækning, skal skaderne henregnes til byggeforsikrings- dækningen og ikke brandforsikringsdækningen, da den almindelige brandfor- sikringsdækning ikke omfatter bygninger under ombygning. Hvis skaderne henregnes til byggeforsikringsdækning, er udbetaling sket kulancemæssigt, da A [redacted] gør gældende, at der ikke var tegnet byggeforsikring. I så fald kan A [redacted] ikke få medhold i et regreskrav, jf. erstatningsansvars- lovens § 22, stk. 1.

A [redacted] kan ikke gøre grov uagtsomhed gældende, da A [redacted] i sin replik af 15. januar 2018 har afgivet en bindende proceserklæring om ikke at gøre dette anbringende gældende. Hvis A [redacted] kan gøre grov uagtsomhed gældende, bestrides det, at I [redacted] har handlet groft uagtsomt. Heller ingen, som I [redacted] kan identificeres med, har udvist grov uagtsomhed.

Hvis I [redacted] ikke er medsikret under ejendomsforsikringen, gøres det gældende, at I [redacted] hverken har pådraget sig et selvstændigt erstatningsansvar eller et hæftelsesansvar. I [redacted] har fuldt ud viderekontraheret opgaven med udførelse af varmt arbejde til K [redacted] og har ikke deltaget i hverken planlægningen eller udførelsen af dette arbejde. I [redacted] har ikke tilsidesat nogen pligter ved ikke at undersøge og sikre sig, at K [redacted] havde certifikat til at udføre varmt arbejde eller ved ikke at sikre sig, at der var indgået skriftlig aftale om arbejdet eller udpeget en brandvagt mv.

I [redacted] har ikke pådraget sig et hæftelsesansvar, da I [redacted] havde viderekontraheret arbejdet til en selvstændigt virkende tredjemand. I [redacted] havde ikke instruktions-, tilsyns- eller kontrolbeføjelser i forhold til K [redacted] og var heller ikke forpligtet til at have det. I [redacted] kan derfor ikke pålægges et principalan-svar for K [redacted]'s skadegørende handlinger. Der er endvidere ikke anledning til at gøre undtagelser fra hovedreglen om, at hvervgiveren ikke hæfter for selvstændigt virkende tredjemands fejl og forsømmelser.

Der er med skønserklæringerne ført bevis for, at C [redacted]'s bygningsmasse på en række punkter ikke overholdt hverken nugældende eller dagældende brandtekniske krav, og at C [redacted] efter opførelsen af multihal-len i 2001 ikke kunne betragtes som lovlig. Det er endvidere bevist, at branden som følge af den manglende brandsikring fik en væsentlig større udbredelse, end hvad der ellers ville have været tilfældet. Den manglende brandsikring er endvidere udtryk for en så betydelig grad af egen skyld eller accept af risiko, at I [redacted]'s eventuelle ansvar helt skal bortfalde. Subsidiært skal I [redacted]'s samlede ansvar nedsættes med en tredjedel. Med skønserklæringerne kan det konstateres, at skadesomfanget med en korrekt brandsektionering ville have været ca. 20 pct. mindre. I [redacted] havde og burde heller ikke have haft viden om de brandtekniske forhold.

I [redacted] bestrider A [redacted]'s erstatningsopgørelse i sin helhed. A [redacted]'s krav vedrørende bygnings-skaden kan højst opgøres med udgangspunkt i et beløb på 33.676.145 kr. svarende til AH [redacted] opgørelse af dagsværdien. Herudover skal der tages hensyn til et fradrag på ca. 30 pct., jf. skønserklæringen. Udgifterne til lovliggørelse og miljøsanering skal udgå af opgørelsen, da beløbene ikke vedrører forhold, der har relation til brandskaden. Kravet på ”relaterede omkostninger” kan ikke fuldt ud indgå i erstatningsopgørelsen.

I [redacted]'s eventuelle erstatningsansvar bør nedsættes eller bortfalde, jf. erstat-

ningsansvarslovens § 24, stk. 1. Betaling af erstatning vil virke ruinerende for I ■■■, som er en mindre erhvervsvirksomhed uden forsikringsdækning. Ansvarrets beskaffenhed bør også føre til lempelse, da et eventuelt erstatningsansvar vil være baseret på et objektiveret hæftelsesansvar. Hertil kommer, at C ■■■ har udvist egen skyld og er dækket af den hos A ■■■ tegne- de forsikring.

E ■■■ og G ■■■ var forpligtet til at tegne henholdsvis en sæd- vanlig brand- og stormskadeforsikring, der dækkede kommunens entrepri- seprojekt, og en ansvarsforsikring, der dækkede G ■■■'s ansvar i forbindelse med entreprisen. E ■■■ burde have orienteret entreprenørerne om, at forsikring ikke var tegnet, og at kommunen i øvrigt ikke var ejer af C ■■■. E ■■■ er derfor forpligtet til at friholde I ■■■ for betaling af ethvert beløb, som I ■■■ måtte blive pålagt at betale til A ■■■. Hvis E ■■■ ikke har pådraget sig et ansvar, er G ■■■ an- svarlig for den manglende forsikringsdækning og skal i givet fald friholde I ■■■ for betaling af ethvert beløb.

Hvis I ■■■ er solidarisk ansvarlig med E ■■■, G ■■■ og K ■■■, skal der i den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden tages hensyn til ansvarrets beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt, herunder at E ■■■ og G ■■■ er dækket af en ansvarsforsikring eller anden forsikring. Dette bør medføre, at I ■■■ i den indbyrdes fordeling ikke pålægges nogen del af erstatningsbyrden, jf. erstatningsansvarslovens § 25, stk. 2, 2. pkt.

K ■■■ har navnlig anført, at et eventuelt erstatningsansvar henset til hans økonomiske forhold i videst muligt omfang skal lempes eller bortfalde, eller at han i videst muligt omfang skal friholdes af de øvrige erstatningsan- svarlige.

Sag ■■■

M ■■■ har navnlig anført, at der er begået henholdsvis udvist ansvarspådragen- de fejl og forsømmelser i forbindelse med planlægningen, tilrettelæggelsen og udførelsen af arbejdet med påsvejsning af tagpap på C ■■■'s tag. Ar- bejdet blev overladt til en person, som ikke havde de fornødne kvalifika- tioner. Udførelsen af arbejdet var ansvarspådragende mangelfuld og på flere punkter i strid med den gældende brandtekniske vejledning og i øvrigt gæld- ende ansvarsnormer. Arbejdsprocessen med påsvejsning af tagpap ved brug af åben ild er stærkt risikobetonet og må karakteriseres som farligt arbejde, som skærper kravene til agtpågivenhed i forhold til planlægning, tilrettelæg- gelse og udførelse af arbejdet. Arbejdet blev endvidere udført under ufor- svarlige vind- og vejrforhold. De ansvarspådragende fejl og forsømmelser var årsag til brandskaderne på O ■■■, og det deraf følgende tab for M ■■■, der i medfør af erstatningsansvarsloven er indtrådt i skadelidtes ret i forhold til E ■■■ og entreprenørerne. E ■■■, G ■■■ og I ■■■ hæfter for de fejl og forsømmelser, der blev begået eller udvist af de øv-

rige sagsøgte i forbindelse med arbejdets planlægning, tilrettelæggelse og udførelse.

E [REDACTED] har i sin egenskab af bygherre pådraget sig et selvstændigt erstatningsansvar som følge af mangelfuld tilrettelæggelse og koordinering af arbejderne. E [REDACTED] havde kendskab til, at der som led i energirenoveringen af C [REDACTED] skulle udføres varmt arbejde, som er farligt, og som indebærer væsentlig risiko for skade på tredjemands ejendom. E [REDACTED] traf imidlertid ingen relevante forholdsregler til imødegåelse af risikoen for brand, herunder imødegåelse af risikoen for, at branden i C [REDACTED] spredte sig til naboejendomme. Der påhviler under alle omstændigheder E [REDACTED] et hæftelsesansvar, da kommunen som bygherre havde mulighederne for og forpligtelsen til at sikre, at arbejderne kunne gennemføres uden, at der skete skade på naboejendommene.

G [REDACTED] har som totalentreprenør og med kendskab til omfang og karakter af de arbejder, som skulle udføres på C [REDACTED], pådraget sig et selvstændigt erstatningsansvar som følge af mangelfuld tilrettelæggelse og koordinering af arbejderne. G [REDACTED] var bekendt med, at der den 9. juli 2014 skulle udføres varmt arbejde på taget af C [REDACTED]. Det var således en af G [REDACTED]’s med- arbejdere, der afgav nøje instrukser til den udførende entreprenør om, hvordan påsvejsningen af tagpap skulle foregå. G [REDACTED] undlod at sikre sig, at der blev truffet de foranstaltninger og forholdsregler, der følger af DBI’s og Dansk Byggeris vejledninger om varmt arbejde. Arbejdet blev udført i G [REDACTED]’s interesse, og G [REDACTED] havde mulighederne for og forpligtelsen til at sikre, at arbejdet kunne gennemføres uden, at der skete skade på naboejendomme. Der påhviler også G [REDACTED] i egenskab af totalentreprenør et hæftelsesansvar for de ansvarspådragende fejl og forsømmelser, der blev begået henholdsvis udvist af I [REDACTED] og K [REDACTED] i henseende til planlægningen, tilrettelæggelsen og udførelsen af arbejdet med påsvejsning af tagpap. Det bestrides, at M [REDACTED]’s forsikringstager kan eller skal anses som indirekte skadelidt med den følge, at forsikringstager og dermed M [REDACTED] skulle være afskåret fra at kræve erstatning for skaderne på O [REDACTED]. Det bestrides endvidere, at skaderne på O [REDACTED] skulle være en upåregnelig følge for G [REDACTED].

I [REDACTED] havde som underentreprenør fået overgivet arbejdet med opsætning af nyt ventilationsanlæg på taget af C [REDACTED]. Det påhvilede I [REDACTED] at sikre, at arbejderne i den forbindelse blev planlagt, tilrettelagt og udført sikkerhedsmæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med gældende krav. I alle de nævnte henseender har I [REDACTED] pådraget sig et selvstændigt erstatningsansvar. I [REDACTED] var klar over, at der skulle udføres varmt og dermed farligt og risikobetonet arbejde på taget af C [REDACTED] som led i virksomhedens egen underentreprise. I [REDACTED] var bekendt med planen for sikkerhed og sundhed og de forholdsregler, der skal træffes i henhold til DBI’s og Dansk Byggeris vejledninger. I [REDACTED] var endvidere som de øvrige sagsøgte bekendt med vind- og vejrforholdene. I [REDACTED] overlod det farlige og risikobetonede arbejde til K [REDACTED] uden at iagttage nogen af de forholdsregler, der følger af vejledninger-

ne om varmt arbejde og uden at sikre sig dokumentation for, at K [REDACTED] havde de nødvendige kvalifikationer. Arbejdet på tredjemands ejendom blev udført i I [REDACTED]'s interesse, og I [REDACTED] havde mulighederne for og forpligtelserne til at sikre, at arbejderne kunne gennemføres uden, at der skete skade på naboejendomme. I [REDACTED] er endvidere i medfør af Danske Lov 3-19-2 ansvarlig for de ansvarspådragende fejl og forsømmelser, der blev begået henholdsvis udvist af K [REDACTED], som I [REDACTED] havde instrueret i at udføre arbejdet med påsvejsning af tagpap. I [REDACTED] hæfter under alle omstændigheder for de ansvarspådragende fejl og forsømmelser, der blev begået henholdsvis udvist af K [REDACTED] i henseende til planlægningen, tilrettelæggelsen og udførelsen af arbejdet med påsvejsning af tagpap.

I den udstrækning K [REDACTED] måtte findes at have planlagt, tilrettelagt og/eller udført arbejdet med påsvejsning af tagpap som selvstændigt virkende tredjemand, påhviler der K [REDACTED] et selvstændigt erstatningsansvar.

Erstatningsopgørelsen må lægges til grund. Der er direkte årsagssammenhæng mellem brandskaden på C [REDACTED] og skaderne på O [REDACTED]. Der er ikke fremført relevante indsigelser mod opgørelsen, og der er ingen grund til at antage, at opgørelsen ikke er udtryk for det økonomiske tab, som M [REDACTED]'s forsikringstager har lidt. Der er således foretaget en konkret vurdering af skaderne og udgifterne forbundet med udbedring, ligesom der er foretaget fradrag for dagsværdi med henblik på at undgå overkompensation.

E [REDACTED] har gjort samme anbringender gældende som i sagen mod A [REDACTED] og C [REDACTED] og har således navnlig anført, at kommunen ikke har handlet ansvarspådragende, og at kommunen ikke hæfter over for M [REDACTED] for selvstændigt virkende hvervtagere. E [REDACTED] har endvidere anført, at kommunen i alle tilfælde har regresret over for G [REDACTED], I [REDACTED] og K [REDACTED].

E [REDACTED] bestrider M [REDACTED]'s tabsopgørelse og har til støtte herfor påberåbt sig de samme anbringender, som de øvrige sagsøgte har gjort gældende.

G [REDACTED] har gjort samme anbringender og indsigelser gældende som i sagen mod A [REDACTED] og C [REDACTED] og har således navnlig anført, at G [REDACTED] ikke har handlet ansvarspådragende eller på anden måde pådraget sig et erstatningsansvar, og at G [REDACTED] ikke hæfter for I [REDACTED]'s og K [REDACTED]'s eventuelle erstatningsansvar.

G [REDACTED] har endvidere anført, at det er en almindelig erstatningsretlig hovedregel, at alene den umiddelbart skadelidte kan kræve erstatning. Den umiddelbart skadelidte er C [REDACTED]. Skaden på M [REDACTED]'s forsikringstagers ejendom opstod ikke i umiddelbar tidsmæssig forlængelse af den skadevoldende handling, og som følge heraf er der ikke grundlag for at fravige den ovennævnte hovedregel. Der har heller ikke været en så indlysende fare for den

indtrådte skade, at hovedreglen af den grund skal fraviges.

G■■■■ har anført, at brandspredning til naboer generelt set ikke er adækvat. C■■■■s konstruktion var forskriftsstridig, hvilket muliggjorde spredning af branden. Dette forhold var ligeledes ikke adækvat.

M■■■■s erstatningsopgørelse bestrides. Det er ikke dokumenteret, at den nedlagte påstand udgøres af nødvendige udbedringsomkostninger. Udbedringsomkostningerne har tilført ejendommen øget værdi i form af øget levetid, forbedrede materialer, sparede vedligeholdelsesomkostninger mv. For så vidt angår køkkenet, var der tale om et tilkøb, som ikke var en nødvendig udgift som følge af branden.

G■■■■ har i øvrigt henvist til de anbringender, som de øvrige sagsøgte har gjort gældende, medmindre de strider mod G■■■■s anbringender.

I■■■■ har navnlig anført, at M■■■■s regreskrav er udelukket, da kravet er et erstatningskrav uden for kontrakt, og da I■■■■ hverken har deltaget i planlægningen, tilrettelæggelsen eller udførelsen af det arbejde, der forårsagede branden. M■■■■ kan ikke støtte ret på kontraktsretlige synspunkter om hæftelse for underentreprenører eller hæftelse i henhold til Danske Lov 3-19-2. Det er alene den umiddelbart skadelidte, C■■■■, som kan rejse erstatningskrav. Skaderne på M■■■■s forsikringstagers ejendom opstod ikke i en sådan nærhed med brandskaderne på C■■■■, at M■■■■s forsikringstager kan anses for umiddelbart skadelidte. M■■■■s erstatningskrav skal derfor afvises.

C■■■■ bærer på grund af den manglende brandsektionering en betydelig del af ansvaret for brandens udbredelse. M■■■■s krav skal derfor reduceres med den del af ansvaret, der påhviler C■■■■. M■■■■ har ikke ført tilstrækkeligt bevis for skadens omfang og det lidte tab.

Ansvarets beskaffenhed, de foreliggende forsikringer samt omstændighederne i øvrigt bør føre til, at I■■■■s eventuelle ansvar helt eller delvist skal bortfalde, jf. erstatningsansvarslovens § 24.

Hvis I■■■■ er solidarisk ansvarlig med E■■■■, G■■■■ og K■■■■, skal der i den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden tages hensyn til ansvarets beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt, herunder at E■■■■ og G■■■■ er dækket af en ansvarsforsikring eller anden forsikring. Dette bør medføre, at I■■■■ i den indbyrdes fordeling ikke pålægges nogen del af erstatningsbyrden, jf. erstatningsansvarslovens § 25, stk. 2, 2. pkt.

K■■■■ har navnlig anført, at et eventuelt erstatningsansvar henset til hans økonomiske forhold i videst muligt omfang skal lempes eller bortfalde, eller at han i videst muligt omfang skal friholdes af de øvrige erstatningsansvarlige.

Rettens begrundelse og afgørelse

BS [REDACTED]

Medsikring af E [REDACTED] og entreprenørerne under A [REDACTED]s ejendomsforsikring

Det fremgår af C [REDACTED]s ejendomsforsikringspolice, at de enkelte bygninger, som udgør C [REDACTED], er omfattet af forsikringen, og at dækningsomfanget er angivet som brand, storm, vand mv. og med angivelse af en række tillægsdækninger, herunder svamp, insekt mv. Byggeforsikring er ikke nævnt i policen.

Af ”Fællesvilkår for Erhvervsforsikringer” fremgår under punkt 1B – ”Særligt om ejendomsforsikring”, at forsikringen dækker byggeriets entreprenører, hvis forsikringen omfatter bygning under opførelse, tilbygning eller ombygning.

Under ”Vilkår for Ejendomsforsikring, Byggeforsikring” fremgår, at omfattet af en byggeforsikring er de bygninger og anlæg, der er nævnt i punkt 1, når de er under opførelse, tilbygning eller ombygning.

Retten finder på den baggrund, at ejendomsforsikringen ikke kan antages og så at omfatte en byggeforsikring. Det forhold, at byggeforsikring ikke fremgår som udtrykkeligt fravalgt i policen, kan ikke føre til en anden vurdering. Retten bemærker, at policen ikke findes at have en sådan uklarhed, at der er grundlag for at fortolke indholdet udvidende, som anført af E [REDACTED] og entreprenørerne.

Retten finder efter ejendomsforsikringspolicens ordlyd, at brandskaden på C [REDACTED]s eksisterende bygninger var dækket af ejendomsforsikringen, og at A [REDACTED] derfor var forpligtet til at udbetale erstatning til C [REDACTED] i henhold til denne forsikring.

A [REDACTED] er herefter indtrådt i C [REDACTED] eventuelle ret mod E [REDACTED] og entreprenørerne, jf. erstatningsansvarslovens § 22, stk. 1.

Ansvarsgrundlag mv.

Det fremgår af sagen, at energirenoveringen af C [REDACTED] omfattede installation af et nyt ventilationsanlæg på svømmehallens tag, og at I [REDACTED], der af G [REDACTED] var engageret til at levere ventilationsanlægget, havde antaget K [REDACTED] til at opskære fire huller i taget, hvor stålbenene til en bærende stålkonstruktion skulle monteres. Efter bevisførelsen lægges det til grund, at der omkring stålbenene skulle udføres vandtætte inddækninger med tagpap, som skulle svejdes på, at de fire stålben skulle monteres på taget den 9. juli 2014, og at ventilationsanlægget efter planen ville blive leveret den 10. juli 2014.

Efter forklaringen fra K [REDACTED], W [REDACTED] og U [REDACTED] lægges det til grund, at K [REDACTED] ved opskæring af et af hullerne konstaterede forhold ved tagkonstruktionen, der forhindrede, at stålbenet kunne monteres som forudsat, at K [REDACTED], U [REDACTED] og W [REDACTED] om eftermiddagen besigtigede hullet, og at det på grund af udsigten til regn blev besluttet, at K [REDACTED] skulle færdiggøre opskæringen af taget og herefter midlertidigt lukke hullerne, idet stålbenene først kunne monteres dagen efter.

Parterne er enige om, at branden opstod i forbindelse med, at K [REDACTED] lukkede hullerne i taget, idet han ved brug af en gasbrænder med åben flamme påsejtede tagpap, hvorved der gik ild i den underliggende isolering, som bestod af letantændelig flamingo.

K [REDACTED] har forklaret, at han udførte lukningen ved at varme siderne af tagpappet med en gasbrænder og træde det ned, så det klistrede til taget. Efter K [REDACTED] forklaring lægges det til grund, at han havde medbragt en spand med 25 liter vand, men at han ikke herudover havde iagttaget nogen sikkerhedsforanstaltninger i forhold til risikoen for brand.

Der er under sagen afgivet divergerende forklaringer om planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet på taget, herunder hvilken instruks der blev givet vedrørende den midlertidige lukning af hullerne i taget.

Efter en samlet vurdering af K [REDACTED]s, U [REDACTED]s og W [REDACTED]s forklaringer og den øvrige bevisførelse, herunder referatet af hændelsesforløbet, som er udarbejdet af W [REDACTED], og referatet fra den fælles besigtigelse af taget den 27. august 2014, finder retten det bevist, at K [REDACTED] gav en instruks til U [REDACTED] og K [REDACTED] om, at den midlertidige lukning skulle ske ved påsejning af tagpap.

Retten har herved lagt vægt på, at W [REDACTED] i sit notat om hændelsesforløbet, som hun udarbejdede dagen efter branden, har gjort adskillige bemærkninger om udførelsen af varmt arbejde uden samtidig at anføre, at arbejdet blev foretaget i strid med hendes instruks.

Retten har endvidere tillagt det betydning, at Q [REDACTED] på den fælles besigtigelse på taget den 27. august 2014 ikke gjorde indsigelse mod den valgte fremgangsmåde. Retten bemærker herved, at Q [REDACTED] havde flere rettelser til referatet fra besigtigelsen, men at han ikke fandt anledning til at korrigere referatets angivelse af hans bemærkning om udførelsen af den midlertidige lukning.

På baggrund af DBI's notat af 1. september 2014, forklaringen fra AL [REDACTED] og skønserklæringen, lægges det til grund, at arbejdet ikke blev udført i overensstemmelse med DBI's Brandtekniske Vejledning 10, del 1 og 2 om varmt arbejde, der omhandler de nødvendige brandtekniske sikkerhedsforanstaltninger, der skal påses i forbindelse med planlægning og ud-

førelse af varmt arbejde.

Retten lægger således til grund, at vejledningen blev fraveget ved udførelsen af arbejdet med midlertidig lukning af hullerne i taget, blandt andet idet der ikke var sikret mod flammegennemgang til det underliggende brandbare materiale, idet der ikke var medbragt tilstrækkeligt slukningsmateriel, idet der ikke var indgået skriftlig aftale om udførelse af varmt arbejde, og idet K [REDACTED] ikke var uddannet til arbejdet.

Retten finder, at K [REDACTED] ved at udføre arbejdet på den beskrevne måde og under de angivne omstændigheder, uden at være certificeret til arbejdet og uden at iagttage de fremgangsmåder, der er omtalt i DBI's vejledning, har undladt at udvise den forsigtighed og omhu, som bør udvises ved udførelsen af varmt arbejde. Den omstændighed, at han udførte arbejdet i henhold til W [REDACTED]'s instruks, kan ikke føre til en anden vurdering.

Retten finder, at I [REDACTED] har handlet ansvarspådragende ved at antage K [REDACTED] til at udføre varmt arbejde uden at sikre sig, at han besad de fornødne kvalifikationer, og ved at U [REDACTED] undlod at sige fra over for W [REDACTED]'s instruks under de givne omstændigheder, hvor han var bekendt med, at taget var isoleret med letantændeligt materiale. Retten finder det endvidere ansvarspådragende, at I [REDACTED] ikke havde sørget for at udfylde en aftaleblanket om varmt arbejde, således at risici ved udførelse af arbejdet kunne have været af-dækket.

Retten finder, at G [REDACTED] ved at give instruks om udførelse af varmt arbejdet, ved ikke i den situation at efterleve DBI's vejledning, herunder om udarbejdelse af aftaleblanket om varmt arbejde og sikring af tilstedeværelse af slukningsudstyr, har handlet ansvarspådragende.

Efter bevisførelsen kan det ikke lægges til grund, at E [REDACTED] var bekendt med, at der den 9. juli 2014 skulle udføres midlertidig lukning af huller ved påbrænding af tagpap.

Efter bevisførelsen, herunder R [REDACTED]'s forklaring, lægges det til grund, at hun som bygherrens repræsentant var involveret i processen for at kontrollere, at kommunens standarder blev overholdt, men at hun ikke deltog i den nærmere planlægning af de enkelte arbejdsopgaver. Efter karakteren af projektet, herunder at der var tale om et ESCO-projekt, hvor entreprenøren er ansvarlig for hele forløbet, finder retten, at E [REDACTED] ikke havde en særlig anledning til at involvere sig i den nærmere planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet.

Retten finder endvidere, at den omstændighed, at E [REDACTED] var bygherre på tredjemands ejendom ikke medførte en skærpet forpligtelse til at sikre, at entreprisen blev udført og tilrettelagt forsvarligt, og at kommunen ikke har pådraget sig et selvstændigt ansvar på baggrund af naboretlige

grundsætninger.

På den anførte baggrund finder retten, at E [REDACTED] ikke har handlet ansvarspådragende i relation til brandens opståen.

Retten finder, at der er årsagssammenhæng mellem branden og skaderne, og at de omfattende skader var påregnelige. Herefter har G [REDACTED], I [REDACTED] og K [REDACTED] hver især pådraget sig et selvstændigt erstatningsansvar over for A [REDACTED] og C [REDACTED].

Hæftelsesansvar for E [REDACTED]

E [REDACTED] var bygherre for energirenoveringsprojektet på C [REDACTED] og overlod projekteringen og udførelsen af projektet til G [REDACTED]. E [REDACTED] var gennem rapporten af 9. maj 2014 udarbejdet af AV [REDACTED] A/S bekendt med, at der skulle installeres et ventilationsanlæg på taget over svømmehallens omklædningsrum. Selv hvis det måtte lægges til grund, at E [REDACTED] var bekendt med, at den endelige montering af ventilationsanlægget indebar, at der i et begrænset omfang skulle udføres varmt arbejde på taget, finder retten, at et sådant arbejde efter sin karakter ikke i sig selv har indebåret en sådan farlighed, at E [REDACTED] som hvervgiver hæfter for G [REDACTED]'s fejl.

A [REDACTED] og C [REDACTED]'s tab

A [REDACTED] har nedlagt påstand om betaling af 44.542.339,02 kr. Beløbet er et krav efter erstatningsansvarslovens § 22, stk. 1, i anledning af den erstatning, der er udbetalt til C [REDACTED].

Af dette beløb udgør posten ”Løsøre/driftstab” 6.687.803,16 kr. Udgifterne til dækning af tab vedrørende mistet løsøre, øvrige totalskadede/mistede effekter og øvrige udgifter til oprydning, nedpakning, hjemtagelse, opmagasinerung mv. er ikke nærmere bestridt.

Efter beregningen af 30. oktober 2015 fra A [REDACTED] sammenholdt med forklaringen fra AS [REDACTED] finder retten, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte vurderingen af, at C [REDACTED] har lidt et driftstab på 2.376.837 kr., som A [REDACTED] kan kræve betalt af de ansvarlige skadevoldere. Det bemærkes herved, at beløbet er fremkommet på baggrund af en gennemgang af C [REDACTED]'s budget-, omsætnings- og regnskabstal og efter en drøftelse med C [REDACTED] og disses rådgivere.

Skaderne på bygningerne er opgjort af firmaet AH [REDACTED], der ved rapporten af 1. september 2014 og ifølge forklaringen fra AM [REDACTED] har foretaget en grundig gennemgang af de enkelte bygningsdele, herunder deres vedligeholdelsesstand og alder, med henblik på at fastslå værdien af bygnin-

gerne umiddelbart inden brandskaden. Denne beregning blev ifølge forklaringen fra AM [redacted] foretaget forud for det forlig, C [redacted] indgik med A [redacted]. Hertil kommer, at det blandt andet efter forklaringerne fra Ø [redacted] og AR [redacted] kan lægges til grund, at beløbet blev fastlagt efter en reel forhandling mellem to parter med modsatrettede interesser. Heroverfor kan oplysningerne, som er fremkommet under skønsforretningerne, herunder ved besvarelsen af spørgsmål G [redacted] O og skønsmand AB [redacted]s supplerende bemærkninger hertil under afhjemlingen, efter rettens opfattelse ikke føre til, at en anden vurdering af tabet relateret til bygningskaderne end den, som AH [redacted] har foretaget og opgjort til 22.983.780 kr. inkl. moms, lægges til grund. Retten har herved endvidere lagt vægt på, at skønsmændene ikke har foretaget en egentlig gennemgang af de enkelte bygningsdele svarende til den, som AH [redacted] har foretaget.

Retten finder endvidere som udgangspunkt ikke grundlag for at tilsidesætte den beregning af omkostninger i øvrigt, herunder udgifter til lovliggørelse, miljøsanering, myndighedsbehandling mv., som AH [redacted] har foretaget. Retten har herved blandt andet lagt vægt på indholdet af rapporten af 1. september 2014 og forklaringen fra AM [redacted] herom, herunder om at udgiften til lovliggørelse langt oversteg de 2,2 mio. kr., som var C [redacted]s forsikrings dækningsmaksimum herfor, og på, at C [redacted] har haft et berettiget krav på at kunne vende tilbage til en situation, hvor de har en bygning, de lovligt kan anvende. Herudover har retten lagt vægt på, at positive udgifter til oprydning, indhegning mv. kan kræves dækket.

Det lægges blandt andet på baggrund af forklaringen fra AM [redacted] til grund, at posterne ”Projekt, udbud, projektopfølgning, tilsyn, byggeledelse”, ”Myndighedsbehandling”, ”Entrepriseforsikring” og ”Byggeplads” beror på et skøn. Herefter, og da der i A [redacted]s opgørelse af ”Øvrige udgifter relateret til bygningskaderne” efter tillæg af 466.000 kr., jf. notat af 12. november 2015 fra AH [redacted], og fradrag af udgifterne til opgørelse af driftstab og bygningskader efter rettens opfattelse er en vis unøjagtighed, finder retten imidlertid, at den del af erstatningen, der vedrører bygningen, skønsmæssigt bør fastsættes til 37,5 mio. kr.

Retten finder således, at A [redacted] er berettiget til en erstatning, jf. erstatningsansvarslovens § 22, stk. 1, på i alt 44.187.803,16 kr. Heraf forrentes 41.810.966,16 kr. med procesrente fra den 4. oktober 2015, som er 30 dage efter at A [redacted] indleverede proceskrift B til Voldgiftsnævnet, mens driftstabet på 2.376.837 kr., således som påstanden er nedlagt, forrentes med procesrente fra sagens anlæg.

Da C [redacted]s krav om dækning af deres selvrisko er ubestridt, tages deres påstand om betaling af 5.787 kr. til følge med tillæg af procesrente fra sagens anlæg.

Egen skyld

E [redacted] og entreprenørerne har gjort gældende, at erstatningsansvaret skal bortfalde eller nedsættes væsentligt som følge af den egen skyld, C [redacted] har udvist, idet der herved er henvist til manglende overholdelse af regler om brandsektionering og brandhæmmende tiltag i øvrigt.

Ved bedømmelsen af, om C [redacted] har udvist uagtsomhed på grund af forhold ved hallernes forskellige bygninger, har retten efter bevisførelsen blandt andet lagt til grund, at der foreligger byggetilladelser for samtlige bygninger, der er opført, og ombygninger, der er foretaget. Retten har endvidere lagt til grund, at C [redacted] i 2001 i forbindelse med opførelsen af multihallen blev gennemgået af brandmyndighederne, jf. blandt andet brev af 1. marts 2001 fra beredskabschef AAN [redacted], uden at det gav anledning til bemærkninger om manglende efterlevelse af gældende brandmæssige krav.

Skønsmændene har på trods af det begrænsede tegningsmateriale, men blandt andet ud fra foreliggende fotos og en besigtigelse af brandtomten, fundet blandt andet, at brandadskillelsen ved den såkaldte ingeniørgang ikke var ført op ad væggen/det buede halloft til C [redacted]s store hal.

Skønsmændene har i svaret på spørgsmål T [redacted] 39 anført, at skadesomfanget ville være reduceret med ca. 15 pct., hvis der havde været en korrekt brandsektionering, mens de i svaret på spørgsmål 1 i den supplerende skønserklæring af 23. januar 2019 har anført reduktionen af skadesomfanget til ca. 20 pct.

Uanset om den ene eller den anden vurdering af konsekvensen af de brandmæssige uregelmæssigheder i C [redacted] lægges til grund, finder retten efter en samlet vurdering, at den uagtsomhed, som C [redacted], der ikke var bygherre på projektet, har udvist ved manglende overholdelse af regler vedrørende brandhæmmende tiltag mv., er af en sådan karakter og har haft en så begrænset konsekvens, at der i lyset af den uagtsomhed, der ved brandens opståen er udvist af entreprenørerne, jf. ovenfor, ikke er grundlag for at lade erstatningen bortfalde eller nedsætte som følge af egen skyld.

Lempelse efter erstatningsansvarslovens § 24

På baggrund af kravets størrelse sammenholdt med de foreliggende oplysninger om K [redacted] økonomiske forhold vil det virke urimeligt tyngende at lade ham bære det fulde erstatningsansvar for skaden. Efter sagens omstændigheder nedsættes det beløb, som K [redacted] skal betale til A [redacted] derfor i medfør af erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1, til 500.000 kr.

Uanset kravets størrelse finder retten ikke grundlag for at bringe erstatningsansvarslovens § 24 i anvendelse over for I [redacted]. Retten har herved navnlig lagt vægt på, at I [redacted] drives som et aktieselskab med en egenkapital på ca. 10 mio. kr. og i 2014 havde ca. 50 ansatte og en omsætning på ca. 90 mio. kr. Retten

har videre lagt vægt på, at selskabet efter de foreliggende oplysninger råder over ikke ubetydelige aktiver, og at selskabet efter skadens indtræden har udbetalt udbytte med ca. 8 mio. kr. til aktionærerne.

Friholdelsepåstande over for E [REDACTED]

Det fremgår af sagen, at AD [REDACTED], som er E [REDACTED] [REDACTED] ansvarsforsikringselskab, har afvist at dække skaden som følge af, at E [REDACTED] ikke er ejer af C [REDACTED].

Retten lægger til grund, at det ikke noget sted i udbudsmaterialet var anført, at E [REDACTED] ikke er ejer af C [REDACTED]. Retten finder, at det var en relevant oplysning for kommende kontraktsparter, at kommunen ikke ejer hallerne, og at der af den grund ikke via kommunens forsikring kunne opnås dækning for den del af ESCO-projektet, som vedrørte ejendomme, kommunen ikke ejer.

Det følger blandt andet af ABT 93 § 8, stk. 1, at bygherren tegner og betaler sædvanlig brand- og stormskadeforsikring, og at entreprenøren og eventuelle underentreprenører på entreprenørens anmodning skal medtages som sikrede på forsikringspolice.

Retten finder efter bevisførelsen, at det må lægges til grund, at G [REDACTED] ikke anmodede E [REDACTED] om at blive medsikret. Oplysningerne herom i W [REDACTED]s e-mail af 18. juli 2014 til AE [REDACTED] fra E [REDACTED] [REDACTED] kan således ikke lægges til grund henset til Q [REDACTED]s forklaring under hovedforhandlingen om, at han ikke talte med R [REDACTED] [REDACTED] om, hvorvidt G [REDACTED] kunne blive medsikret under E [REDACTED]s police.

Retten finder, at P [REDACTED]s besvarelse på vegne af E [REDACTED] af spørgsmål 7 under pkt. 22 i rettelsesblad af 15. november 2013 heller ikke kan føre til, at G [REDACTED] havde en berettiget forventning om at være dækket for den skete skade under en forsikring tegnet af E [REDACTED]. Retten har herved lagt vægt på, at oplysningen blev givet under udbudsfasen, og at G [REDACTED] ikke efter at have vundet udbuddet udfoldede nærmere bestræbelser for at afklare forsikringsforholdene.

Selv om det havde været naturligt, at E [REDACTED] under eller efter udbudsfasen havde gjort opmærksom på, at man ikke er ejer af C [REDACTED] [REDACTED] og at den tegnede forsikring derfor ikke omfattede denne del af ESCO-projektet, finder retten, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for, at kommunen derved ifalder et ansvar over for entreprenørerne, der kan føre til, at kommunen skal friholde entreprenørerne for deres erstatningsansvar.

Retten har herved navnlig lagt vægt på det anførte om, at der ikke er ført bevis for, at der er anmodet om medsikring, og at det efter bevisførelsen ikke

kan lægges til grund, at G■■■■ ikke havde adgang til sådanne byggesagsoplysninger mv., der ville sætte dem i stand til at fastslå, hvem der er ejer af de bygninger, som var omfattet af projektet.

Som følge af det anførte frifindes E■■■■ for friholdelsespåstandene nedlagt af G■■■■ og I■■■■.

Erstatningsansvarslovens § 25

I■■■■ og K■■■■ har gjort gældende, at G■■■■ er dækket af en ansvarsforsikring, og at erstatningsansvarslovens § 25, stk. 2, 2. pkt., indebærer, at den fulde erstatningsbyrde derfor skal bæres af G■■■■, idet I■■■■ og K■■■■ ikke er forsikringsdækket. G■■■■ har ikke bestridt at være forsikringsdækket.

Det følger blandt andet af Højesterets dom af 30. juni 2000, gengivet i UFR 2000.2058H, at erstatningsbyrden for en skade forvoldt ved udøvelse af erhvervmæssig virksomhed af flere solidarisk ansvarlige skadevoldere, hvoraf kun den ene er dækket af en ansvarsforsikring, i det indbyrdes forhold mellem skadevolderne skal bæres af den ansvarsforsikringsdækkede skadevolder, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Retten finder, at der ikke foreligger særlige omstændigheder, hvorfor G■■■■ i det indbyrdes opgør mellem entreprenørerne skal bære den fulde erstatningsbyrde.

Sagsomkostninger

Efter sagens værdi, forløb og udfald skal G■■■■, I■■■■ og K■■■■ betale sagsomkostninger til A■■■■ og C■■■■ med i alt 918.557,11 kr. Heraf er 150.000 kr. til dækning af udgiften til retsafgift, 168.557,11 kr. til dækning af udgiften til syn og skøn og 600.000 kr. til dækning af udgiften til advokatbistand. Det er oplyst, at A■■■■ ikke er momsregistreret, og at C■■■■ pr. 1. januar 2015 blev momsregistreret.

Efter det foreliggende finder retten ikke grundlag for at pålægge G■■■■, I■■■■ og K■■■■ at erstatte udgifterne til AH■■■■ og AI■■■■, der af A■■■■ var antaget til at yde bistand i forbindelse med opgørelse af kravene.

G■■■■ skal endeligt afholde egne udgifter til syn og skøn med 56.250 kr.

Herudover skal A■■■■ til E■■■■ betale sagsomkostninger med 200.000 kr., der vedrører udgiften til advokatbistand. Det er oplyst, at E■■■■ er momsregistreret.

I forholdet mellem E■■■■, G■■■■ og I■■■■ skal G■■■■ og I■■■■ i delvise sagsomkostninger til E■■■■ betale i alt 100.000 kr.

I forholdet mellem G [redacted] og I [redacted] ophæves sagens omkostninger.

Ansvarsgrundlag mv.

Under henvisning til det anførte om ansvarsgrundlaget mv. vedrørende A [redacted]s og C [redacted]s krav finder retten, at G [redacted], I [redacted] og K [redacted] er erstatningsansvarlige for den skade, der skete på ejendommen O [redacted].

Det bemærkes herved, at ejerne af ejendommen må anses for at være direkte skadelidte ved den opståede brand. Retten finder endvidere, at der er årsags-sammenhæng mellem branden i C [redacted] og den brand, der opstod på ejendommen, og at den herved opståede skade ikke er upåregnelig.

Retten lægger herved bl.a. vægt på, at det stråttækte hus er beliggende ikke over 150 meter fra C [redacted], og at det med de vindforhold, der var på tidspunktet for branden, ikke var atypisk, at branden spredte sig dertil. Det forhold, at C [redacted] var mangelfuldt brandsektioneret, jf. ovenfor, kan ikke medføre en anden vurdering heraf.

M [redacted] tab

Efter taksator AO [redacted] forklaring og de foreviste fotos lægger retten til grund, at ejendommen O [redacted] ligger i den bevaringsværdige del af AAD [redacted], at ejendommen forud for branden fremstod velvedligeholdt, og at de afholdte udgifter til udbedring af skaderne i det hele var nødvendige. Efter de foreliggende oplysninger om kvaliteten af det skadede køkken samt ejendom- mens karakter og stand finder retten heller ikke grundlag for at tilsidesætte værdiansættelsen af køkkenet.

Herefter, og da de sagsøgte ikke i øvrigt har fremsat konkrete indsigelser mod M [redacted]s opgørelse af kravet, tages dette til følge med 2.134.562,23 kr. med renter som påstået.

Lempelse efter erstatningsansvarslovens § 24

Under henvisning til det anførte om lempelse af erstatningskravet over for K [redacted], jf. ovenfor, nedsættes det beløb, som K [redacted] skal be- tale til M [redacted] til 250.000 kr., mens der ikke er grundlag for at lempe kravet over for I [redacted].

Friholdelsepåstande over for E [redacted]

Af de grunde, der er anført ovenfor vedrørende A [redacted]s og C [redacted] krav, frifindes E [redacted] for friholdelsepåstandene nedlagt

af G■■■ og I■■■.

Erstatningsansvarslovens § 25

Af de grunde, der er anført oven for vedrørende den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem entreprenørerne, skal G■■■ bære den fulde erstatningsbyrde, idet det lægges til grund, at G■■■, men ikke de øvrige entreprenører, er forsikringsdækket.

Sagsomkostninger

Efter sagens værdi, forløb og udfald skal G■■■, I■■■ og K■■■■■■■■■■ betale sagsomkostninger til M■■■ med i alt 201.540 kr. Heraf er 51.540 kr. til dækning af udgiften til retsafgift og 150.000 kr. til dækning af udgiften til advokatbistand. Det er oplyst, at M■■■ ikke er momsregistreret.

Herudover skal M■■■ til E■■■■■■■■■■ betale sagsomkostninger med 50.000 kr., der vedrører udgiften til advokatbistand. Det er oplyst, at E■■■■■■■■■■ er momsregistreret.

I forholdet mellem E■■■■■■■■■■, G■■■ og I■■■, skal G■■■ og I■■■ i delvise sagsomkostninger til E■■■■■■■■■■ betale i alt 25.000 kr.

I forholdet mellem G■■■ og I■■■ ophæves sagens omkostninger.

Thi kendes for ret:

■■■■■■■■■■

G■■■■■■■■■■ A/S og I■■■■■■■■■■ A/S skal til A■■■■■■■■■■ A/S betale 44.187.803,16 kr. med tillæg af procesrente af 41.810.966,16 kr. fra den 4. oktober 2015 og af 2.376.837 kr. med tillæg af procesrente fra 30. maj 2017, hvoraf 500.000 kr. med procesrente fra den 4. oktober 2015 skal betales solidarisk med K■■■■■■■■■■

G■■■■■■■■■■ A/S og I■■■■■■■■■■ A/S og K■■■■■■■■■■ skal til C■■■■■■■■■■ a.m.b.a. betale 5.787 kr. med tillæg af procesrente fra den 30. maj 2017.

E■■■■■■■■■■ frifindes for A■■■■■■■■■■ A/S' og C■■■■■■■■■■'s krav.

E■■■■■■■■■■ frifindes for de friholdelsespåstande, som G■■■■■■■■■■ A/S og I■■■■■■■■■■ har nedlagt.

I det indbyrdes opgør mellem G [REDACTED] A/S, I [REDACTED] A/S og K [REDACTED], skal G [REDACTED] A/S endeligt betale 44.187.803,16 kr. med tillæg af procesrente af 41.810.966,16 kr. fra den 4. oktober 2015 og af 2.382.624 kr. med tillæg af procesrente fra 30. maj 2017.

[REDACTED] A/S og I [REDACTED] A/S og K [REDACTED] skal i sagsomkostninger til [REDACTED] A/S og C [REDACTED] betale 918.557,11 kr.

A [REDACTED] A/S skal i sagsomkostninger til E [REDACTED] betale 200.000 kr.

G [REDACTED] A/S og I [REDACTED] A/S skal i sagsomkostninger til E [REDACTED] betale 100.000 kr.

I forholdet mellem G [REDACTED] A/S og I [REDACTED] A/S skal ingen af parterne betale sagsomkostninger til den anden part.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

[REDACTED]

G [REDACTED] A/S og I [REDACTED] A/S skal til M [REDACTED] A/S betale 2.134.562,23 kr. med tillæg af procesrente fra den 7. juli 2017, hvoraf 250.000 kr. med procesrente fra den 7. juli 2017 skal betales solidarisk med K [REDACTED]

E [REDACTED] frifindes for M [REDACTED] A/S' krav.

E [REDACTED] frifindes for de friholdelsespåstande, som G [REDACTED] A/S og I [REDACTED] A/S har nedlagt.

I det indbyrdes opgør mellem G [REDACTED] A/S, I [REDACTED] A/S og K [REDACTED], skal G [REDACTED] A/S endeligt betale 2.134.562,23 kr. med tillæg af procesrente fra den 7. juli 2017.

G [REDACTED] A/S og I [REDACTED] A/S og K [REDACTED] skal i sagsomkostninger til M [REDACTED] A/S betale 201.540 kr.

M [REDACTED] A/S skal i sagsomkostninger til E [REDACTED] betale

50.000 kr.

G [REDACTED] A/S og I [REDACTED] A/S skal i sagsomkostninger til E [REDACTED] betale 25.000 kr.

I forholdet mellem G [REDACTED] A/S og I [REDACTED] A/S skal ingen af parterne betale sagsomkostninger til den anden part.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Retten i Roskilde, den 25. oktober 2019.